

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADOK LAPJA

Hotărârile congresului Uniunii generale a micilor industriași și meseriași patroni

Uniunea generală a micilor industriași și me-
seriași patroni și-a ținut congresul general la Bă-
cău sub președinția D-lui Al. Sarnoi. Congresul
a votat cu unanimitate o Moțiune din care redăm:

Micii industriași și meseriași patroni, membri
ai Uniunii generale a micilor industriași din Ro-
mânia, întruniți în al XV-lea Congres general în
zilele de 12, 13 și 14 Iunie crt. în orașul Bacău,
pătrunși de însemnătatea covârșitoare a actului
istoric din 24 Februarie 1938, când înalta înțele-
gere a M. S. Regelui Carol al II-lea, țării i s'a
conferit dreptul de a chibzui și hotărî singură și
direct asupra rânduelii celei noi a Statului, so-
cotesec de a lor primă datorie, să afirme neclinti-
ta încrederea a masselor meșteșugare în opera de
înfrățire a gospodăriei publice întreprinsă de
Regele Cel Mare al României de azi.

Congresul al XV-lea, expresie curată a stra-
turilor adânci de mici industriași și meseriași
patroni, adresează respectuoasă sa rugămintă fac-
torului constituțional, M. S. Regelui Carol II. de
a legifera pe cale de Decret lege organizarea cor-
purilor profesionale în mari unități de aceiași spe-
cialitate și având aceleași interese.

INFIINȚAREA CAMERELOR DE MESERII.

Congresul constatănd că secțiile de meseriași
cari funcționează în cadrul Camerelor de muncă, nu
sunt în cădere lor dreptul de a delibera și hotărî
asupra problemelor de interes meșteșugăresc;

constatănd că rolul acestor secții, este de ce-
le mai multe ori mărginit la atribuțiuni, cari nu
sunt chemate să dea vreo soluțiune problemei me-
seriilor și că ele slujesc mai degrabă ca auxiliare
ale autorității împotriva chiar a păturilor mește-
șugare, hotărâște intensificarea acțiunii de lămu-
rire a celor în drept asupra rostului și utilității
înființării Camerelor de meserii,

Congresul roagă conducere Centrală ca în ca-
zul în care șefii departamentelor de cari atâră
luarea în seamă a acestui deziderat de frunte nu
vor lua în seamă cererea congresului, să se ad-
reseze M. S. Regelui Carol II. cu rugămintea de
a da înalta Sa aprobare pentru înființarea Came-
relor de Meserii.

REPREZENTAREA MICII IN- DUSTRII ÎN INSTITUȚIILE MUN- CITOREȘTI.

Urmare constatării că instituțiile cu caracter
muncitoresc și meșteșugăresc și anume Camerele
de muncă, Casele de asigurări sociale, eforturile că-
minurilor de ucenici, diversele comisiuni de jude-
cată, etc. departe de a fi fost — potrivit textului
expres al noiei Constituțiuni — scoase de sub stă-
pânirea elementelor fără nici o atingere cu inte-
resele și nevoile muncitorești și meșteșugărești,
sunt și mai mult înfeodate acestora, Congresul,
consecvent cu linia programatică a Uniunii și mai
ales respectuos cu ritmul cel nou al vremii în
care cată a se încadra cu osebire cei cari au fost
înfrățitiți cu rolul de dregători ai Statului, pre-
tinde a se proceda neîntârziat la o masivă opera-
țiune de despresurare a instituțiilor muncitorești
de toți cei care au pătruns înăuntrul acestor
mulțumită nepotismului, favoritismului sau înalte-
răbilități de natură politică, cu cei cari
nu vor să înțeleagă că domnia partidelor poli-
tice a încetat.

A kézműves kamarák felállítása mellett foglalt állást a Kisiparos Szövetség országos kongresszusa

Részletes emlékiratban terjesztik a kormány elé a kisiparosság kívánságait

A kisiparos szövetség országos kong-
resszust tartott Bacăuban Samoil Alexandru
elnöke alatt. A kongresszuson számos előke-
lő vendég jelent meg, akiket az elnök üdvözölt.
Hosszas tanácskozások után határozati javas-
latot fogadtak el, amelynek fontosabb pontjait
az alábbiakban közöljük:

Mindenekelőtt a kongresszus hódolatát fe-
jezte ki Öfelsége II. Carol király, az ipar leg-
főbb támogatója előtt, akinek köszönetet mon-
dott azért, hogy az új alkotmány értelmében
módot nyújtott arra, hogy a kisiparosság kép-
viseletet nyerjen a törvényhozó házakban.

Megállapította a kongresszus, hogy a mun-
kakamarák iparos tagozatai nem felelnek meg
a szükségletnek és ezért

arra kéri az illetékeseket, hogy valósítsák
meg a kézműves kamarák rendszerét, mert
csak ezek az intézmények biztosíthatják
majd a kisiparnak a nemzetgazdaság érde-
keivel összhangban lévő fejlődését.

A kongresszus elhatározta, hogy abban az eset-
ben, ha a szakminiszterek, akiktől ez a kérdés
függ, nem azonosítanak magukat ezzel a kérés-
sel, akkor a kisiparosok közvetlenül Öfelsége,
II. Carol királyhoz fordulnak és az ő legmaga-
sabb támogatását kéri annak érdekében, hogy
megvalósuljanak a kézműves kamarák.

Határozott kívánságát fejezte ki a kong-
resszus abban az irányban, hogy tisztítsák meg
a szakkamarákat, valamint a betegesgélvőzt és
az inasotthonokat azoktól az elemektől, akik
volt politikai befolyásuk révén kerültek oda és

MODIFICAREA LEGII MESERIILOR.

Constatând că Legea pentru pregătirea profe-
sională și exercitarea meseriilor este, din cauza
dispozițiunilor sale, cu totul neconformă cu reali-
tatea, departe de a putea da o soluție nemură-
telor aspecte ale problemei meseriilor, congresul
se declară partizan nezdruincinat al modificării
radicale a suszisei legi.

În consecință, congresul autoriză delegațiunea
permanentă a Uniunii de a înmăna ministerului
de resort, un memoriu, cuprinzând principiile pe
cari va trebui să se alcătuiască noua lege a me-
seriilor.

INCURAJAREA MICII INDUSTRII.

Luând în desbatere problema încurajării mi-
cii industriei și meserii românești, congresul re-
ține că aceasta este nedeslipit legată, organic le-
gată de următoarele condițiuni: de modificarea
întregului mecanism al Institutului de credit mește-
șugăresc și de așezarea acestuia pe principiile eco-
nomiei obligatorii a creditului eftim și pe termen
lung; de acordarea unui tarif vamal deopotrivă
de protecționist cu acel ce se aplică marelui între-
prinderi, de reduceri masive pe căile de comuni-
cație atât pentru transportul materialelor ca și
pentru acel al uneltelor de muncă, lucrătorilor,
practicantilor, ucenicilor și meseriașului întreprin-
zător; de înființarea unor expozițiuni permanente

ekiknek semmi néven nevezendő kapcsolatuk
nincs az iparossággal.

Emlékiratot készített a kongresszus az
ipartörvény módosításával kapcsolatban. Ez az
emlékirat részben időszerezéséért vesztette, mert
hiszen közben tudvalevőleg — amint arról az
„Az Iparos” más helyén beszámolunk — meg-
jelent már az ipartörvény módosítása.

A kisipar támogatása érdekében a kong-
resszus azt kéri, hogy helyezzek gyakorlatibb
alapokra a kisipari hitelintézet ügyvitelét és
nyújtásának hosszú lejáratu hitelekkel a kisipar-
nak. Léptessenenk életbe védvámokat a kisipari
termelés érdekében, mint ahogyan azt a nagy-
ipar érdekében teszik. Engedélyezzen a CFR
jelentős szállítási kedvezményt a kisipari ter-
mékek, munkaszerszámok, valamint az azokat
kísérő munkások és kisiparosok számára. Lé-
tesítsenek az ország különböző részében ál-
landó kisipari kiállításokat. Racionálisabb ala-
pokon vessék ki a kisiparosokra az adót és
mentessítsék őket végérvényesen a könyv-veze-
tés kötelezettsége alól. Kéri a kormányt, hogy
tiltsa meg a gumi-bocskor gyártását, egyben
pedig a nyersanyagok behozatalánál ugyan-
azokat a kedvezményeket biztosítsák a kisipa-
ros timároknak, mint a nagy vállalatoknak.
Végül pedig elhatározták, hogy hathatós küz-
delmet indítanak annak érdekében, hogy ön-
kormányzatot biztosítsanak az érdekeltek a
társadalombiztosító számára.

A kongresszus emlékirata a strajer jelszó-
val fejeződik be:

„Hit és munka az országért és a királyért!”

pe întreaga țară pentru desfacerea produselor mi-
cii industriei și meserii; de o raționalizare a impo-
zitelor și de scutirea meseriașilor patroni de a mai
ține seria întreagă de registre contabile pentru
operațiuni comerciale.

ASIGURARILE SOCIALE.

Congresul, socotind că toate scăderile de cari
pățimesc, atâtea cât pățimesc Asigurările Sociale,
nu sunt de natură a fi înălturate printr-o ușoară
sau mai puțin ușoară modificare a legii actuale
ci că o activă, cinstită și reală asistență a asigu-
raților este legată de o adâncă prefacere a acestora,
prin acordarea unei largi autonomii, își ia sarcina
de a nu dezarma până ce autonomia asigurărilor
sociale, nu va fi devenit fapt împlinit.

Congresul, convins că realizarea tuturor dezi-
deratelor formulate în zilele de 12, 13 și 14 Iunie
la Bacău nu este cu puțință fără o strângere a
întregii meșteșugărimi sub faldurile Uniunii, ho-
tărâște ca delegațiunea permanentă a Uniunii să
procedeze la reorganizarea cadrelor sale, luând la
rigoare măsuri disciplinare împotriva celor cari
vor ezita să se încadreze în disciplina dictată de
vremile mari prin cari trecem.

Micii industriași și meseriași patroni parti-
cipanți la lucrările congresului al XV-lea congres
ținut în sărbătoreasca atmosferă a Rusaliilor și
sub semnul României în prefacere își încheie luc-
rările cu lozinca cuprinzătoare de mari și afinte
înțelesuri:

Credință și muncă pentru Tară și Rege.

Milyen új városi illetékeket állapít meg az új közigazgatási törvény

Cégtáblák utáni adó 100—1000 lei. — Ipari és kereskedelmi célokra szolgáló helyiségeknek a kivett adó 10 százaléka

Az új közigazgatási törvény, amelynek megszövegezése tudvalevőleg már végleges formát nyert, szabályozza egyben a községi és megyei illetékek, adók kérdését is. Az új törvény erre nézve a következő intézkedéseket tartalmazza:

A kereskedelmi és ipari célokra szolgáló helyiségek községi adóját a bérérték (valoarea locativa) alapján vetik ki. Ez a városi adó maximum a következő lehet:

kabarc és varierte helyiségek után 30%,
butorozott szobák után 15%,
sörözők, kávéházak, korcsmák, bárók, bodegák 10%.

klubbok és oly körök, ahol szerencsejátékot játszanak, maximum 30%,

a többi kereskedelmi és ipari célokra szolgáló helyiségek után maximum 10 százalék.

A cégtáblák után a városi illeték 100—1000 lei között ingadozik.

Minden háztartási alkalmazott (om de serviciu) után a városi illeték évi 180 lei, maximum 180 lei.

Az állati, vagy mechanikai hajtásra berendezett járművek után a városi illeték különböző lehet: az autókamionok illetéke havonta legfeljebb 300 lei, személyszállító autobuszoknál

szaponta 60 lei. A többi járműnél az illeték naponta 0.50—10 lei között ingadozik.

Az állóállatok eladásánál az illeték a következő: nagy marhánál 40 lei, sertésnél 20 lei, borjunál 10 lei, báráynál és kecskénél 5 lei darabonként.

A községbe bevitt vágott hus után kgr. kint 2 lei, vágott szárnyas után darabonként 2 lei illeték fizetendő.

A folyók medréből, vagy kőbányákból kitermelt homok, kavics és kő után köbméterenként 2 lei illeték szedhető.

A természetes jég után, amelyet beraktároznak, köbméterenként 30 lei illeték fizetendő, ha a városnak nincs saját jéggyára, míg ha saját jéggyárral rendelkezik, az illeték 100 lei is lehet köbméterenként.

A szódavíz és limonádé literje után 20 bani, az ásványvíz után literenként 50 bani, a pezsgő után üvegenként 10 lei városi illeték követhető.

Az új közigazgatási törvény ezenkívül új illetékeket állapít meg az ingatlanépítkezési kérdéseknél, a piacok és városok fenntartására, a tisztító-díjakra, valamint a házakási engedélyekre.

Kincstári jegyeket bocsát ki az állam a hadianyag szállítások részbeni fedezésére

A fegyverbeszállítási munkákért mind a sikeresebb és alaposabb keresztszűritéle érdekében a pénzügyminisztérium a múlt héten rendelet-törvényt készített a hadipari szállítókra fennálló szerződéses módosítására, amelynek értelmében a nagyszállítók beleegyezése alapján új alapokon rendezik az 1938—39. költségvetési évről esedékes fizetéseket. A megállapodás főbb feltételei a következők: Az állammal szerződéses viszonyban álló hadipari vállalatok beleegyeznek abba, hogy az érvényben lévő megállapodások értelmében az 1938—

39. költségvetési évről esedékes járandóságait 15 százalékosra fizetési haladékok alkalmazásával az állam. Az úymódon elhalasztott fizetések kioldása negyedéves részletekben történik az 1940—41. 1941—42. illetve az 1942—43-as évi költségvetési évről. 1940. szeptember 15-től kezdődőleg. 1943. március 15-ig bezárólag. A pénzügyminisztérium kincstári jegyekkel biztosítja ezeket a negyedéves fizetéseket. Ezeket az adósságokat minden esedékeség alkalmával veszik kézbe a hitelezők. 1938. december 31-ig bezárólag. Az elhalasztott összegek után az állam 4 és fél százalékos kamatot fizet. 1938. szeptember tizenötödiktől kezdődőleg. A kibocsátandó kincstári jegyeket árlejtéseknél, munkaköltségek stb., biztosítékként elfogadják. 30 napig lejáratuk előtt pedig adósfizetésekként is használhatók. Végül a megállapodás szerint a kibocsátásra kerülő kincstári jegyek mentesülnek minden adótlól.

Női szandálcipők 125 lei

Gyermekek és férfi szandálok nagy választékban

Filderman cipőgyári lerakásban P. Avram Iancu 19

Módosítják a kereskedelmi könyvvezetést és a védjegyekről szóló törvényt

A nemzetgazdasági minisztérium ülése. — Fokozottabban ellenőrzik az állami gazdálkodást

Miron Cristea pártárka-miniszterelnök ez elmúlt napokban bemutatkozó kihallgatáson fogadta az új törvénnyel megalakult legfőbb ellenőrző szerv tagjait. A miniszterelnök beszédet intézett az új intézmény tisztviselőihez. Beszédében többek között rámutatott arra, hogy a legfelsőbb ellenőrző szervre igen fontos feladat vár, mert

ellenőrizniük kell az állami gazdálkodást.

Romániában nagyon sok panasz hangzik el a köztisztviselők ellen. Ezeket a panaszokat lelkismeretesen ki kell vizsgálni, a bűnösöket megbüntetni, ugyanakkor azonban elégtételt szolgáltatni azok számára, akiket ártatlanul hurcolnak meg, mint az sok esetben előfordult.

A nemzetgazdasági minisztériumban délután ülésre ült össze a román elem elhelyezésére alakult bizottság. Az ülésen Teodorescu ezredes a nagyvezérkar megbízottja elnökölt. A bizottság több vállalatot, amely nem tartotta be a törvény rendelkezéseit, súlyos pénzbírsággal sújtott. A gyűlés ezután elhatározta, hogy módosítja a gyári védjegyekről szóló törvényt.

különös tekintettel az áruk eredeti voltának biztosítására. A jelenleg érvényben lévő egyezmények és megállapodások egész sor, a törvénnyel ellentétes intézkedést tartalmaznak. Allítólag a gyári védjegy tulajdonosokat kötelezik, hogy a gyártás színhelyén létesítendő nyilvántartásba jegyeztessék be védjegyüket.

Fővárosi lapjelentések szerint illetékes helyen a kereskedelmi könyvvezetés rendszerének módosítását készítik elő. Az előkészületben lévő új rendelet törvény, az utóbbi 7—8 évben tapasztalt hiányosságokat pótolná és ennek megfelelően a régi törvény tökéletesítését célozzák az új intézkedések, amelyek

a nyilvánosság és a vállalati ellenőrzés elvének új normált vezetik be.

Ugyancsak intézkedéseket tartalmaz az új törvény a kereskedelem és ipar nacionalizálásáról.

A Carmen-cipőgyár mérlege.

A Carmen Cipőgyár Rt., Oradea-Nagyvárad, 10 millió lei részvénytőke és 473.931 lei tartalékok mellett múlt évi mérlegében 1 millió 461.466 lei tiszta nyereséget mutat ki, amelyből 1 millió leit amortizációkra, 400 ezer leit pedig kétes követelések tartalékára fordított. Múlt évi bruttó nyeresége 12,533.697 lei volt.

Küzdelem az elsőségért

Csendes, de annál elkeseredettebb küzdelem folyik Európa két nagy hatalmi csoportosulása között Délkelet-Európa, de különösen a Dunárea-Dunamedence gazdasági kapcsolatainak biztosításáért. A nagy küzdelem célja: Délkelet-Európában, elsősorban pedig a Dunárea-Dunamedenceben megszerezni a gazdaságpolitikai elsőséget, biztosítani ezt a nyersanyagokban és különösen élelmiszerekben bővelkedő érdekszférát. Törökországban már véget ért a versenyfutás, mégpedig az angol érdekek teljes győzelmével. Az angol tőke, az angol világ-gazdasági szervezet bekapcsolódása biztosított nyújt arra nézve, hogy az újjászülött, újjáépült török köztársaság békés fejlődése olyan méretekben bontakozhat ki, ahogyan azt nemcsak az angol, de a török érdekek is megkívánják. A verseny azonban ezzel nem ért meg, sem Törökországban, ahol most már kétségtelenül a megszállt angol érdekhelyzet ellen folyik majd tovább a küzdelem, sem pedig a többi érdekelt országban, ahol még annyira sem jutott nyugvópontba, mint a fejlődőképes, új virágzásnak induló köztársaságban. Az Anshluss megértette Angliával és Franciaországgal, hogy a jóbarátokat nem szabad elhanyagolni, még ha kissé messze is fekszenek és ha minden valószínűség szerint megbízhatóak is. Sőt, minél messzebb vannak ezek a baráti országok, annál többet kell Párisnak és Londonnak törődni helyi problémáikkal és különleges helyzetükkel. Ennek a felismerésnek a jegyében indult meg a gazdaságpolitikai kezdeményezés, amelynek egyik fontos állomása a Bucurasti, Budapest és Belgrád előterjesztett javaslata, hogy Franciaország rendkívül kedvező feltételek mellett 40.000 vagon duadt, hatalmas mennyiségű faanyagot, állat- és élelmiszert készletet és egyéb termékeket vessz át. A francia miniszterek londoni látogatása és egyéb félreismerhetetlen jelek azt bizonyítják, hogy Anglia és Franciaország részletesen kidolgozott terv alapján, teljes egyetértésben jár el. A jugoszláv példa például azt mutatja, hogy angol viszonylatban máris jelentősen megnövekedett az ország kivitele és Franciaország részéről olyan készség nyilvánult meg a hasonló fejlődési lehetőségek megteremtésére, hogy kétségtelen: Jugoszláviában, ahol eddig a külkereskedelemben Németország hatalmas túlságra tett szert, rövidesen egyre növekvő befolyásra tesz szert az angol-francia gazdasági együttműködés. Más vonatkozásokban ugyanezek a tünetek észlelhetők a egyebet nem kell említenünk, mint azokat a rendkívül kedvező eredményeket, amelyekkel a Párisban most folyó román-francia gazdasági tárgyalások máris szorgáltak. Ezek a tárgyalások — amelyekről részletesen beszámoltunk — s mindazok a hangoskodás nélkül, de nagy alapossággal máris végrehajtott gazdaságpolitikai lépések, amelyek Londontól és Párisból indultak ki, azt bizonyítják, hogy míg a francia és angol kormányok a napi politika arconvalán eddig a kiterjesztés politikáját választották, addig gazdasági téren komolyan veszik az elsőbbség problémáját és ennek megfelelően már fel is vették a küzdelemet.

Megváltozott a postai inkasszó szolgálat díjszabása

Julius elsején a postai inkasszó szolgálat díjszabása a következőképpen megváltozik: Minden 500 leiig terjedő összegű érték után, függetlenül a bevételezés helyétől, ha ez az intézményezett lakhelyén történik is, 10 lei egyrangsúlyos illeték fizetendő. Helybeni fizetésnél 501—1000 lei 5 lei jutalék és 10 lei költség, 1001—10.000 lei, ezrenként, vagy ezer lei töredékként 1 lei és 15 lei költség, 10001 leitől felfelé 1 lei ezer leienként, vagy töredékként és 20 lei költség. Megyei központban történő bevételezésnél: 501—1000 lei 5 lei jutalék 15 lei költség, 1001—10.000 lei ezrenként 2 lei, 20 lei költséggel, 10001 leitől felfelé ezrenként 2 lei és 25 lei költség. Az ország egyéb helyein: 501—1000 lei 5 lei jutalék és 20 lei költség, 1001—10.000 lei ezrenként 5 lei jutalék 25 lei költséggel, 10.000 leitől felfelé 2 lei ezrenként és 30 lei költség.

A 44 szakaszban feltüntetett értékek (efectele documentare) inkasszója után a következők különleges illetékeket számítják fel: 2000 lei értékig bárhol történik a fizetés, értékenként 10 lei, 2001 leien felül 20 lei. Ezen kívül egyéb vonatkozásokban is történt módosítás.

KORAERETT FIATALUR.

Samuha megdöbbentette az élektamrában a maszolát. Amikor apukája megtudta, éktelen haragra gerjed. Egy nádpálcával jól elkeni szeméjét a közben így szól:

— Nesze, te csirkefogó, legalább megtanulod, hogy a te korodban még nem szabad lopni.

A strada Calvin 42. szám alatti

trafik újból megnyit

Szíves pártfogást Györky Edith kér

Módosították a szakmai képesítésről és az ipar pártolásáról szóló törvényt

Vizsgát tehetnek és mesterkönyvet kapnak a kontár iparosok. Három év a leg-
rövidebb, négy év a leghosszabb inasidő

A legutóbbi Monitorul Oficialban rendeltetvény jelent meg a szakmai képesítés és az ipar gyakorlásáról szóló törvény módosításáról. Az új rendeltetvény fontosabb intézkedéseit az alábbiakban ismertetjük:

Azon románok, akik valamely külföldi iskola bizonyítványával, vagy oklevelével rendelkeznek, csak abban az esetben nyerhetnek munkát, vagy mesterkönyvet, ha bizonyítványukat, illetve oklevelüket itthon érvényesítették.

Az inas-szerződéseket illetően a következőket tartalmazza a módosító törvény: Az inas-szerződés tartalma nem lehet rövidebb három évnél és nem haladhatja meg a négy esztendő. A munkaadó köteles a tanonc szolgálatba lépésétől számított egy hónapon belül bejelenteni az inas-szerződést, amely a bejegyzéstől számított három hónapra szóló próbaidőt írhat elő. Ez a három hónapos próbaidő abban az esetben is jogerős, ha ere nézve nem történt külön megállapodás. Három hónapon belül tehát a szerződő felek bármelyike felbonthatja a szerződést anélkül, hogy az igazságszolgáltatás közbejöttét kellene igénybevennie. A szerződés felbontása egyszerű bejelentés útján történik s ez a bejelentés feltétlenül közlendő az illetékes munkakamarával. Az inas-szerződések minden illetéktől mentesek s csupán a 30 leies szakmai illeték fizetendő le megkötésük alkalmával. A bányaiiparban és mindazon iparágakban, amelyeket a munkaügyi minisztérium meghatároz, nem kötelező tanoncszerződés megkötése. Ilyen esetekben különleges eljárás alapján történik meg a tanoncidő igazolása.

A külföldi képesítési könyvvel rendelkező románok a következő feltételek mellett nyerhetik el vizsga nélkül a munka-, vagy mesterkönyvet: Ha olyan képesítési könyvvel rendelkeznek, amely az illető országban munka vállalására, vagy pedig ipari munka vezetésére, illetve önálló ipar üzemszerűen jogosít.

Azok, akik nem mutathatnak fel inas-igazolványt, szakiskolai vagy szaktanfolyam végzettséget igazoló iratot, de bizonyítják, hogy szakmai képzettséggel rendelkeznek, csakis az illetékes munkaügyi felügyelőség engedélyével állhatnak a vizsgáztató bizottság elé.

A szakmai képesítést igazoló könyvecskék becserélésének meggyorsítására a munkaügyi minisztérium a jelenleg működő bizottságokon kívül ad-hoc bizottságokat létesíthet, amelyeknek tagjai az illetékes munkaügyi felügyelő és a munkakamara elnöke, vagy ezeknek megbízottai. Olyan esetekben, ha a munkakamara elnök, vagy helyettese nem jelenik meg a bizottságban, a munkaügyi felügyelő egymaga is elvégzi a munkálatait. Ezek az ad-hoc bizottságok kizárólag a becserélés munkáját intézik s ugyanazokat a jogokat gyakorolják, mint a már működő képesítési bizottságok.

Tíz alkalmazottnál és 20 lőerőnél kevesebb munkaerővel dolgozó iparvállalat tulajdonosa csak az a román lehet, aki csorbitatlanul gyakorolja polgári jogait s aki rendelkezik a megfelelő iparra képesítő mesterkönyvvel. Akik ezen rendelkezést megszegik, kontárként minősülnek s ellenük a törvény szigorú alkalmazás. Ha valamely iparvállalat jogi személyiség, társulás, szövetkezet, részvénytársaság tulajdonát képezi, csak akkor működhetik, ha 10 alkalmazottnál és 20 lőerőnél nagyobb munkaerőt foglalkoztat, valamint ha képesített mérnökök, építésszek, vagy szakképzett iparosok vezetik a munkálatait, minden műhely-osztályon külön. Az állam által elismert mérnökök és építésszek saját szakmájukban minden korlátozás nélkül folytathatják

saját számlájukra a megfelelő ipart, anélkül, hogy mesterkönyvet kellene váltaniok. Azon idegen állampolgárok, akik jelen törvény megjelenésekor az országban tartózkodtak és saját számlájukra valamely ipart üznek, elvesztik erre vonatkozó jogukat, ha az ipartörvény értelmében valamely büntetésben részesülnek. Mindazoknak az idegen állampolgároknak, kiknek 10 alkalmazottnál és 20 lőerőnél kevesebb munkaerővel dolgozó ipari vállalatuk van, vagy ennél nagyobb iparvállalatnál munkavezetői állást töltenek be, mesterkönyvvel kell rendelkezniük. Ezzel kapcsolatosan a módosító törvény részletesen ismerteti azokat a feltételeket, amelyeknek alapján a jelen törvény megjelenése után az országba érkező idegen állampolgárok mesterkönyvet kaphatnak.

Érdekes a módosító törvény ama rendelkezése, amely

a kontár-iparosok számára lehetővé teszi a mestervizsga letételét.

A törvény szövege szerint módot kívánnak nyújtani azoknak a kontár-iparosoknak, akik már évek óta szakmai képesítést igazoló iratok nélkül dolgoznak, hogy eleget tegyenek a törvény előírásainak és ezért számukra 1939. december 31. bezárólag vizsga letételét engedélyezik, amelynek feltételeiképpen a következő követelményeket állítják fel:

a) Igazolni kell a vizsgára jelentkező iparosnak, hogy jelenleg olyan vállalat képezi tulajdonát, amely legfeljebb 10 alkalmazottat és 20 lőerőt foglalkoztat. b) Hogy 1936. április 30-ig legalább öt éve üzemben volt az az iparvállalat, amelyre hivatkozva a mesterkönyv kibocsátását kéri. Az ezzel kapcsolatosan igazoló iratok a következők: 1. Munkaadói adó igazolása. 2. Annak igazolása, hogy mint munkaadó volt biztosítva a társadalombiztosítónál. 3. Igazságügyi hatóságoktól előírástól, vagy a kereskedelmi és iparkamara által kibocsátott igazoló irás.

A vizsgára vonatkozó törvény a szükséges iratokkal együtt a munkaügyi felügyelőséghez nyújtandó be

és itt döntenek, hogy a kérést teljesítik-e vagy sem. A munkafelügyelőség határozata ellen az iparügyek központi bizottságához van fellebbezésnek helye.

Másik fontos intézkedése a módosító rendeltetvénynek a következőket tartalmazza:

A feloszlott testületek teljes vagyona az ugynevezett munkaügyi alaphoz (Fondul muncii) csatoltatik. A vagyon átadása felszámolás útján történik.

A munkakönyvek és diplomák (segédek részére) egységes munkakönyvekre cseréltetnek be, ugyanez történik a mesterkönyvekkel, brevetekkel, autorizációkkal és koncessziókkal, kivéve azokat, amelyek ezt a megjegyzést viselik: „üzemvezetővel”, amelyek megsemmisítettnek. Becserélik azokat a (segédek részére kiállított) munkakönyveket (cartile de lucrator), amelyeket az 1884. évi XVII. Ardeal-erdélyi ipartörvény alapján, legalább tíz évvel, 1936. április 30-ika előtt bocsátottak ki, ha a tulajdonosok inasigazolványt is felmutatnak és igazolják, hogy időközben valamely ipari vállalat valamely szakosztályát legalább öt éven át vezette. Hasonló rendelkezés vonatkozik a hasonló feltételek mellett kibocsátott ilyen igazoló okmányokra, bucovinai viszonylatban is.

Háromévenként felülvizsgálják a vállalatokat

A pénzügyminiszter azzal az érdekes tervvel foglalkozik: könyvelő-ellenőrzési szolgálatot szervez és ezzel a különleges szolgálattal felülvizsgálhatja az ország valamennyi vállalatának helyzetét. Ez a terv a megvalósulás útján van, a 120. szakaszhoz új bekezdést fűztek, amely ezen könyvelő-ellenőr testület megszervezéséről intézkedik. Husz tisztviselő dolgozik majd az új szolgálat kötelékében, azonban nem új kinevezésekkel töltik majd be a könyvelő-ellenőri állásokat, hanem a jelenlegi tisztviselői karból választják ki azokat, akik bizonyosságot tettek arról, hogy teljesen tájékozottak az adó-ellenőrzés s a vállalatok helyzetének felülvizsgálata szempontjából.

Háromévenként legalább egyszer felülvizsgálják ezek az ellenőrök az ország valamennyi vállalatát. Ez az ellenőrző munka a nagyvállalatoknál kezdődik s kiterjed az utolsó három esztendő valamennyi ügyletére s a vállalat egész ügyvitelére. Ott, ahol megállapítják, hogy az adókvetés helytelenül történt, vagyis kisebb adóösszeg fizetésére kötelezték a vállalatot, mint ahogyan az a tényleges helyzetnek megfelelő volna, — abban az esetben is, ha az adó-megállapítás becslés, vagy osztályozás útján történt, — kiszámítják a különbözetet és gondoskodnak arról, hogy a vállalatot ezzel az összeggel megterheljék. A feltevés minden esetben az, hogy a téves adómegállapítás a pénzügyi hatóságok hibájából történt s ezért büntetést nem alkalmaznak. Viszont a különbözettel való megterhelést akkor is keresztülvizsítják, ha a felülvizsgálat s tévesnek nyilvánított adómegállapítás fellebbezés, vagy felfolymodás letárgyalása után emelkedett jogerőre.

Fürdődresszek	Selyemingek	Retikülök
Selyemharisnyák	Zoknik	Keztyük
leg- olcsóbban STRASSER harisnya- áruházában Primařiával szemben.		

Fe emelték a külföldi alkalmazottak után fizetendő illetékeket

A munkaügyi minisztérium 1933. évi rendelete értelmében tudvalevőleg a munkaadók külföldi alkalmazottai után fejenként 500 lei illetéket fizettek. Mult évben 15 millió leire emelkedett az ilyenmódon összegyűlt összeg, mellyel a munkabíróságok költségvetését fedezték. Miután ez évben új munkabíróságokat szerveztek, az illetéket most lényegesen emelték és 500 leitől 10.000 leijig terjedő összeg fizetésére kötelezték a vállalatokat a külföldi alkalmazottak fizetésének és munkakörének megfelelőleg. Az a terv, hogy ezekből az illetékekből összegyűlt összeget 15 millióról 25 millió leire emelik. Az illeték befizetését igazoló nyugtát a tartózkodási engedély kiadása iránt benyújtott kérvényekhez kell mellékelni.

ENYHITO KÖRÜLMÉNY.

Macera ur autobuszon ül. Egyszerre csak oda fordul hozzá a mellette ülő ur és sápadt arccal ezt kérdezte:

- Ön idevalósi?
- Igen — felelte Macera.
- Hát akkor mondja meg nekem, hogy ez az autobus mindig így ráz?
- Dehogyan is mindig, csak ha megy.

Nyolc órai munkaidő a kereskedelemben

Relea munkaügyi miniszter a közelmúltban két új rendeltetvényt készített elő, a melyek rövidesen életbelépnek. Az egyik törvény bevezeti a kereskedelmi alkalmazottakra nézve is a kötelező 8 órai munkaidőt, a másik törvény az alkalmazottak elbocsátásánál kötelezővé teszi az alkalmaztató részére az elbocsátás indokolását. A munkaszerződésekről szóló törvény 79. szakasza lehetővé teszi a bíróságoknak, hogy a munkaszerződések egyoldalú fel-

bontása esetén kérhetik az elbocsátás igazolását. Ezt az intézkedést most minden elbocsátásra kiterjesztik. Abban az esetben, ha a vállalat az elbocsátásnál takarékosági szempontokra hivatkozik, az alkalmazott kérheti majd a bíróságtól ennek az indokolásnak a vállalat könyveiből való ellenőrzését. Ilyen elbocsátások esetében figyelemmel lesznek az alkalmazottak szakmai képesítésére, családi helyzetére, szolgálati éveire, stb. is.

Telefon 27-36

„OHM” elektrotechnikai
gépműhely
Kádár János Strada Ioan Calvin
26 szám
Autó- és rádió akkumulátorok
raktáron, töltés, javítás, csere. Dynamo és
motor és mágnes javítás
csapágyazás, tekercselés, mágnesezés
Vétel, eladás, csere

Jó lesz a tavalyi fürdőtrikó

Írta: BODOR PAL

Szerdán így szólt a feleségem:

— Fiacskám, idén nem veszek magamnak új fürdőtrikót. Egyrészt takarékoskodni akarok, másrészt pedig a tavalyi fürdőtrikóm még olyan, mint az új. Tudod, az az édes fehér gyapjútrikó, naranossárga csikkal. Ellenben neked okvetlen kell egy új uszónadrág, a régi már legalább is tíz éves és több rajta a lyuk és a stoppolás, mint az uszónadrág. Még ma bemegyek a városba és nézek neked egyet, nagyon szépet láttam a Csótány és Jegescsnél, valódi gyapjú, garantált szintartó, nem tágul, nem megy össze és aránylag nem is drága.

Csütörtökön így szólt a feleségem:

— Fiacskám bent voltam a városban, hogy uszónadrágot nézzek neked a Csótány és Jegescsnél. Miközben válogattam az uszónadrágok között, a segéd néhány női fürdőtrikót is mutatott, volt közöttük egy patukék, vékony gyapjúból, keresztánttal és almazöld bojtok lógtak róla, igazán nagyon édes volt, de engem ez most nem érdekel, fiam, mert az én tavalyi fürdőtrikóm még egész jó. Igaz, hogy kicsit már kitárgult és a fazonja se a legdivatosabb, de azért majd megleszek vele, elvégre nem vagyok egy divatbáb. Ja, igaz, megnéztem azt a garantált szintartó uszónadrágot is, nem mondom, egészen jó minőség, de neked, aki csak minden tíz évben kapsz újat, csakis valami egészen kitűnő minőséget akarok venni, inkább kerüljön valamivel többbe. Holnap elmegyek a Bernáthe-gyi és Rekettyéhez, azt mondják, speciálta férfi fürdőtrikókban.

Pénteken így szól a feleségem:

— Az ember nem is hinné, fiacskám, hogy annál a Bernáthe-gyi és Rekettyénél milyen óriási választék van. Engem ugyan a női fürdőtrikók jelenleg egyáltalán nem érdekelnek, mert elhatároztam, hogy az idén nem veszek újat, de a segéd diszkrétan a fülembé sugta, hogy épp most érkeztek meg az ideai divatujdonságok, gondoltam, ha már ott vagyok, megnézem, az nem kerül pénzbe, nem igaz? Hát fiacskám, volt ott egy téglavörös trikó-emprimé pipacs- és buzavirág-mintákkal, külön az alsórész és külön a felsőrész, hát én még ilyen edeset nem láttam. Kilencszáz leibe kerül, de megéri mert valami angyali. Igaz ugyan, hogy az én tavalyi trikóm még egy vacak és szégyelni fogok benne kimenni a strandra, de azért mégse veszek újat az idén. Férfi uszónadrágot is néztem, egész rendeset láttam kis gyári hibával 60 leierért, úgy néz ki, mint egy 300 leies. Azt hiszem, azt fogom megvenni neked, de előbb még benézek a Rábaközi és Vöcsökhöz, hátha ott még jobbat talállok.

Tegnap így szól a feleségem:

— Mindhatom fiacskám, az is bolond, aki máshol vesz fürdőholmit, mint a Rábaközi és Vöcsöknél. Mutattak ott nekem egy szilvalila gyapjútrikót, hátul semmi, elől alig valami, Európa térképe van rányomva, ez a legujabb divat és csak 1200 leibe kerül, hát fiam, ezért a gyönyörű darabért ez nem is pénz. Lehet hozzá kapni egy gyönyörű lenvászon strandruhát, szintén Európa térképével, ez se több, mint 1200 lei és egy hozzávaló strandtáska csak 600 lei, valóságos ajándék. Közben otthon felpróbáltam a tavalyi trikómat és kiderült, hogy már egy rongy, nem lehet felvenni. Készíts ki fiam 110 pengőt, este hazaszállítják a trikót, a ruhát és a táskát. Most már csak egy short, egy dressing-gown, meg egy hozzávaló strandszandál kell, öt centiméter vastag fatalppal, egy strandkalap, egy strandkendő, egy strandnapernyő és egy lilakeretes szemüveg piros üveggel és akkor egy fillért se költök többet. Ja igen, alaposan megvizsgáltam a te régi uszónadrágot, fiacskám, hálstennek még egész jó, csak pár helyen meg kell stoppolni. De a stoppolás se fog látszani, mert ha vízbe vagy, akkor senki se látja, ha pedig kint vagy a vízből, akkor úszás rögtön behemperegsz a homokba.

A CFR új szabályai az át nem vett áruk kezelésére vonatkozóan

A CFR autonóm igazgatósága új szabályzatot készített az olyan szállítmányokra vonatkozóan, amelyeket a címzett nem vesz át. Alapelve az, hogy mindazon szállítmányok, amelyek megérkeznek a rendeltetési állomásra és amelyeket kellő időben nem vesznek át a címzettek, késedelembe esnek. Így kezelendő az át nem vett áruk a következő esetekben:

Ha a címzett az avizo átvételét is visszautasítja, esetleg felhozva a visszautasítás indokait is. Ha a címzett nem található meg a megadott helyen, vagy annak környékén. Ha a címzett elhunyt. Ha a szállítmány nem adható át a címzett szabad rendelkezésére jogi indokokból, mint például olyan esetekben, amikor a címzett ellen csődöt rendeltek el. Ha a szállítmányt állami hatóságok zár alá veszik, vagy elkobozzák.

Ha valamelyik szállítmány postostante címeztek, de a címzett nem igazolja magát a fuvarlevél másolatával, vagy pedig nem jelentkezik a szállítmány átvételére, annak megérkezésétől számított 30 nap alatt.

Ha a szállítmány gyors romlásnak van kitéve, ideértve a szárnyasokat és élőállatokat is és ha a címzett nem jelentkezik az átvételre a szállítmány megérkezésének napján, vagy legkésőbb a megérkezést követő nap délelőttjén, a vasuti pályaudvaron.

Ha a szállítmányban olyan áru van, amelyet saját használatra szolgáló vagonba kell rakni, vagy teljes vagonszállítmányról van szó és a címzett 48 órán belül nem jelentkezik az áru kirakása és átvétele céljából.

Ha a szállítmány robbanó anyagot tartalmaz vagy gyorsan gyúlékony áru és a címzett az avizálástól számított 24 óra alatt nem jelentkezik átvétel céljából.

Ha a szállítmány árumaradékokat tartalmaz és a címzett, aki átvette az avizót, annak átvételére a magazin díj felszámításától számított 5 nap alatt nem jelentkezik.

Amikor a szállítmány késedelembe esik, a megérkezési állomásnak az a kötelessége, hogy a feladó rendelkezésére bocsátassa azt és pedig a feladóállomás követítésével. Az erről szóló levelezést postai úton kell eszközölni és pedig ajánlott levélben. Sürgős esetekben távirati közlésnek van helye.

A CFR szervei akkor is a feladó rendelkezésére bocsátják az árut, ha a címzett megígéri az áru átvételét, azonban a fentebb említett időhatárokon belül nem jelentkezik azok átvételére.

Amikor a feladóállomás megkapja a rendelkezésre bocsátásról szóló értesítést, azt postán küldi meg a feladónak, ajánlott levélben, vagy külön avizo útján, az értesítésről még külön fizetbe vezetett átvételi elismervényt kell kérni.

Az értesítésnek tartalmaznia kell a szállítmányra vonatkozó összes adatokat, a taxákat,

költségeket, az esetleges utánvéteket és a rendelkezésre bocsátás indokait.

A feladóállomás egyidejűleg felhívja a feladó figyelmét arra, hogy az áru feletti rendelkezésnek az értesítéstől számított 14 napon belül feltétlenül be kell következnie. A feladó a feladóállomás útján teszi meg rendelkezését és pedig oly módon, hogy a felhívásba beírja, mit kíván az áruval cselekedni.

Oly rendelkezés, amely a rendeltetési állomásra más úton érkezik, mint a feladóállomás útján, figyelembe nem vehető. A rendelkezéssel egyidejűleg a feladó fuvarlevél másolatát jelentkezik a feladóállomáson és azt a körülményt külön fel kell tüntetni a megadott rendelkezésben. Az erre vonatkozó megjegyzést az állomásfőnök írja alá.

Ha a feladó csak a címzett újból való értesítését kívánja, ehhez nem szükséges a fuvarlevél felmutatása, elegendő, ha a feladó bármilyen más módon igazolja magát.

A feladó által adott rendelkezést ajánlott levélben haladéktalanul közölni kell a rendeltetési állomással. A fél kérelmére ez távirati úton is megtörténhetik. Az ajánlottlevél és távirat költségeit a fuvardíjhoz kell számítani.

Ha a feladó által megadott rendelkezésnek nem volna meg az a hatálya, hogy az árut fel szabadítsa, az árut a fentebb említett szabályok szerint újból a feladó rendelkezésére kell bocsátani.

Huszezer köbméter román fűrészáru bevitelét engedélyezte Argentína

Az Európai Fűrészáruexportörök Szövetségének véleménye szerint, az év második felében a fűrészáruexportkereskedelem helyzete javulni fog az importőrállamok fellelvőképességének várható növekedése következtében.

Amint most értesülünk, Argentína és Románia között megegyezés jött létre, amely szerint Argentína a román fűrészáru számára 20.000 köbméteres kontingenst biztosít az év második felében. Az Argentínába irányuló fűrészáruexport rentabilis volt eddig is, azonban nagyobb kivitel nem volt lebonyolítható, mert nem volt Romániának fűrészárubeviteli kontingense.

KALAND.

Kacsáné hazajön délutáni sétájáról és lelkesen meséli:

— Adolf, képzeld csak, ma délután egy óra hosszat követett engem egy fiatalember.

Kacsa az egy pillantást vet hervadni induló életéjére, aztán így szól:

— Nem hiszem.

— De Adolf, — folytatja Kacsáné, — nem kell féltékenyem lennem, megnyugtatlak, egy óra alatt egyetlenegyszer sem néztem hátra.

Kacsa meggyőződéssel konstatálja:

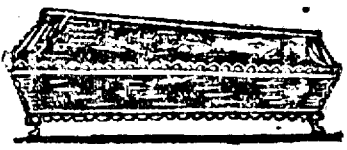
— Akkor elhiszem!

A Satumare szatmári festőiparosok a prefektustól kérik a kontárkodás megszüntetését

A Satumare-szatmári festőiparosok szakosztályának küldöttsége: Vella Matei elnök, Nagy Imre és Klein Mihály terjedelmes emlékiratot nyújtott át Coman Simion ezredes-prefektusnak. A memorandumban a festők a kontárkodás érelyes rendszabályokkal való megoldását kérték. Ráműtattak arra, hogy a városi közigazgatás és kontárkodással dolgoztatnak és ezáltal rontják az adófizető iparosok kereseti lehetőségeit. A kontárkodás megoldása az életben lévő rendelkezések következtében a munkügyi felügyelőség hatáskörébe tartozik. Mivel azonban Satumare-Szatmáron csak munkügyi kirendeltség van, az ellenőrzés rendkívül vonatottan halad.

A festők ezért fordultak a prefektushoz, akit

kértek, hasson oda, hogy a kontárkodás által készített munkákat azonnal szüntessék be. Memorandumukban több kontár nevét és az általuk végzett munkákat is felsorakoztatták. A szakosztály reméli, hogy Coman Simion ezredes-prefektus rövidesen orvosolja sérelmeiket.

KLUG
Testvérek
temetkezési
vállalata

Arad, Bn. Kec. Főutca 57. T. LEFON: Arad: 14-30
Aradul: Non: 20-22
Öt órák. Szűk készítmény.

Az építőipar helyzete.

Junius véget járjuk s így az építkezésekhez fűzött remények, amelyek még egy kissé kecsegtették vállalkozóinkat, teljesen szétfoszlottak, mert semmi néven nevezendő komoly építkezés nem vette kezdetét. Clujon, ahol más években ilyenkor garmadára épültek az állami és magánépületek, villák és paloták, ma mindössze három számottevőbb munka folyik. Természetesen ez a nagymérvű építkezési hiány a szakmában óriási munkanélküliséget idéz elő, de ezzel karöltve a rokon szakmákban is hasonló a helyzet, mert ha nincs építkezés, akkor legalább tíz-tizenöt rokonszakma is érzi hatását.

Az építkezések hiányát az idézi elő, hogy az állam nem épített, pedig lenne mit, a magánosok pedig halogatják terveiket és így az építkezések elmaradnak. Az építkezések elmaradását nagyon megérzik az anyagbeszerző raktárak tulajdonosai is, ahol minimumra apadt a kereslet.

Máskülönben az építőipari helyzet egész Transilvania területén ugyanaz, mint Clujon, sehol semmi megmozdulás nem érezhető.

REHABILITÁLVA.

Krix vídoltként áll a bíróság előtt. Azt mondta neki a bíró:

— Krix, maga azt mondta, hogy Kraz megtárlta és megtartotta a maga pénztárcáját.

— Ez így nem áll, — védekezik Krix, — mert én csak azt mondtam, hogyha Kraz nem segített volna keresni, akkor talán megtaláltam volna.

Sok a munkanélküli kömvésségöd Satumare-Szatmáron.

150 Satumare-szatmári munkanélküli kömvésségöd felkereste a Satumare-Szatmáron időző Mudura Ioan munkaügyi felügyelőt, akit arra kértek, hogy szerezzen számukra állást valamelyik idegen városban. Satumare-Szatmáron ugyanis nincs munkaalkalom, mert az építkezések az idén 25 százalékkal csökkentek.

ESTI IMA.

A kis Pisti újra rosszul viselkedett mire este a mamája így szólt:

— Pisti, ma, amikor lefekszel, imádkozz a jó Istenkéhez, hogy javítson meg téged.

Pisti este így imádkozik:

— Édes jó Istenkém, arra kérek, csinálj bellem egy jó gyermeket, de légy szives és ne felejtő el megint.

**SEMMITŐSZÉKI DÖNTÉS
A BIZTOSÍTÁSI DIJAK FIZETÉSÉNEK
TEKINTETÉBEN.**

A bíróságok ellentétes ítéleteket hoztak arra vonatkozólag, hogy a biztosító félnek mily időtartamra kell megfizetni a biztosítási díjakat a biztosítás megszűnése esetén. Minthogy az egyévi díjak rendszerint nem haladják meg az 50 ezer leit, az alsó és középfokú bíróságok különböző vélemények szerint bírálták el a kérdést s így nem alakulhatott ki egyenöntetű joggyakorlat. Most egy 50 ezer leies évi díjat meghaladó összegben hozott ítéletet a Semmitőszék III. tagozata és 99—1938. I. 18. számú döntésében kimondotta, hogy az adou esetben a biztosító társaság a díjnyugta lejáratától számított hat hónap után, de egy évi elévülési időn belül adja be a keresetet, amelyben teljes évi díj kifizetésének megítélését kérte. A Semmitőszék kimondotta, hogy a biztosító társaságnak nem jár teljes évi díj, hanem csak az aránylagos 30, illetve 60 napi díjrész, aszerint amint a biztosító társaság a féllel szemben 30, vagy 60 napig volt

BIZTOS MENEDÉK.

Agenor a Balatonon csónakázik Arisztid társaságában.

Egyeszerre csak vihar kerekedik és a csónakázók percek alatt bőrig áznak.

— Rettenetes — hebegi Arisztid — már minden vizes.

— Majd segítünk ezen — feleli nyugodtan Agenor — felborítom a csónakot.

— És az mire lesz jó kéhlek?

— Arra, hogy végre tőd alatt legyünk.

Kereskedelmi felügyelőt küldtek ki a Tg.-Mures-marosvásárhelyi közműhely helyzetének tanulmányozására

Hónapokkal ezelőtt, — amint azt már megírtuk, — a Tg.-Mures-marosvásárhelyi szakiskola vezetősége szívós harcot kezdett a közműhely épületének és berendezésének megszerzése érdekében. A közműhelyt a kereskedelmi kormány létesítette a szegény sorsu és gépek beszerzéséhez hozzá nem jutó kisiparosok részére, amely mai napig olcsó használati bérek mellett dolgozik ezeken a gépeken. A főhatalomváltás után a román kereskedelmi minisztérium tulajdonába ment át a közműhely. Tavaly a szakiskolát nyolc osztályos ipari liceummá léptették elő s a kibővült szakiskola vezetősége lépéseket tett a közoktatásügyi miniszternél, hogy a műhelyt vegye át az iskola céljaira. Erre a lépésre a közműhely vezetősége gyűlésre hívta össze az érdekelteket iparosokat s tiltakoztak a közműhely átadása ellen.

A szakiskola és az iparosok tömegei között támadt ellentétek élénk sajtóvisszhangra találtak egyes bucureştli lapokban. A Curentul például azzal gyanúsította meg Cimpoca-t, hogy a közműhely megtartása érdekében tett lépések által, magyar nemzetiségi célokat szolgál, s megakadályozza a közműhely körüli elgondolásokban bizonyos román szempontok érvényrejutását. Ugyanez volt az álláspontja a szakiskola vezetőinek s ezt az érvelést azzal támasztották alá, hogy Tg. Mures-Marosvásárhely iparos-tömegei, akik a közműhely gépeit használják: magyarok. A városban mindössze 4 román iparos él s ezeket az állam ingyen gépekkel látta el, tehát a románok nem szorúlnak a közműhely használatára. Ezeket a vádakon kívül Cimpoca igazgató becsületébe vágó, személyeskedő sértéseket is tartalmaztak egyes hírlapi közlemények.

A tângumureşi iparosok tiltakozása és a közműhely körül felhangolt harcot elmagyarázó sajtóvisszhang eljutott a kereskedelemügyi miniszter fülébe is, aki utasítást adott Hossu kereskedelemügyi főfelügyelőnek, hogy a közműhely ügyét alaposan vizsgálja ki, — különös tekintettel a román nemzeti szempontokra — és a vizsgálat, illetve helyszíni tanulmányozás eredményéről készítsen részletes jelentést a minisztériumnak, amely ennek a jelentésnek alapján dönteni fog afelől, hogy a közműhely átadja-e a közoktatásügyi minisztériumnak, illetve a szakiskolának, vagy pedig meghagyja továbbra is az iparosok használatában.

Hossu inspektor Tg.-Mures-Marosvásárhelyen járt és számtalan román és magyar kisiparost hallgatott ki a kérdéssel kapcsolatban. Bustya Béla, a Magyar Iparos Egyesület elnöke kifejtette az inspektor előtt, hogy ő 800 kisiparos nevében állítja, hogy ebből a kérdésből nem lehet s nem szabad nemzeti-ségi kérdést csinálni. Erre a sikra csak azok akarják terelni az ügyet, akiknek érdeke, hogy a közműhely használatát megszeressék, nem törődve a kisiparos-tömegek életérdekeivel. De ha nemzeti

szempontból nézik is a kérdést, meg lehet állapítani könnyen, hogy nemcsak a magyar, hanem a román kisiparosok széles rétegei is használják a közműhelyt. Azzal a ténnyel, hogy az állam 4 román iparost ellátott megfelelő gépekkel, még kevésebbé oldották meg az összes román kisiparosok eredményes segélyezésének kérdését. Felemlítette Bustya Béla, hogy a helybeli Avram Iancu otthonban a román nemzetiségű tanoncok százai nevelkednek s lassanként egész román tömegek fognak bevonulni Tg.-Mures-Marosvásárhely iparos rétegébe. Ha pedig erre sor kerül, akkor majd — néhány év múlva — elsődleges román nemzeti szempont is lesz, hogy ezeknek az újabb iparosoknak közműhelye legyen.

Hasonló értelemben nyilatkozott Cimpoca igazgató is. Cáfolta azokat az állításokat, mintha a közműhely vezetősége is román szempontból kedvezőtlen összetételű volna. A helyzet ugyanis az, hogy a közműhely vezetőségének 6 tagja román, míg csak 3 tagja magyar. Kimutatta Cimpoca igazgató azt is, hogy nem felel meg a valóságnak az az állítás sem, hogy magyar világban ne dolgoztak volna ezeken a gépeken román iparosok. A közműhely sohasem szolgált nemzetiségi szempontokat, célja kizárólag a kisiparosok életlehetőségeinek megnyitása volt. A jövőben sem szabad nemzetiségi alarcot viselő személyi célok szolgálatába állítani a közműhelyt, mert az államra és társadalomra nézve egyaránt kellemtelen, akár román, akár magyar tömegek csuszának a munkanélküliség szociális és gazdasági vakvágányára. Márpedig a közműhely tulajdonos-cseréje csaknem félezer román és magyar kisiparos elproletarizálódását eredményezné a jelenben, a jövőben pedig azt, hogy az a néhány román kisiparos, akik állami segéllyel gépekhez jutottak s a jelenlegi gazdag géptulajdonosok olyan magasra emelnék fel a gépek használati díját, hogy amellettt éppen a közeljövőben tömegesen felszabaduló román iparosok volna nyomorúságra ítélve, mert ekkora tömeget az állam nem tud hathatósan segélyezni.

Ezeket a megállapításokat Hossu főfelügyelő jegyzőkönyvbe foglalta és felterjesztette a kereskedelemügyi miniszternek, aki bizonyára igazat fog adni, a léteben fenyegetett iparos tömegeknek s végleg utját vágja a szakiskola szándékának.

Meg kell még említenünk a közműhely körül zajló és már zárófejezetéhez jutott harccal kapcsolatban, hogy Cimpoca igazgató becsületsértés és rágalmazás miatt feljelentést tett Oprea Nicolae ellen, aki a szakiskolában, mint óraadó zenét tanít és állítólag ő írta a Curentulba a sértő cikket. Oprea rendőrségi kihallgatása alkalmával tagadta, mintha ő Cimpoca igazgató személyét sértette volna, ő a közműhelyről írt s legfennebb azt támadta.

A kisiparosok könyvvezetési megváltásának junius 30 az utolsó határideje

A pénzügyminisztérium újabb körrendeletet adott ki, amelynek értelmében azok a kisiparosok, kisiparosok és kézműves mesterek, akik: évi 200 lei megváltási összeg ellenében mentesülnek a napi könyvvezetési kötelezettség alól, ezt az általánosösszeget folyó év junius 30-ig fizethetik be az illetékes pénzügyigazgatóságokhoz. Az összeg befizetésére adott határidő tulajdonképpen még junius 9-én lejárt, a pénzügyigazgatóságoknál azonban a nagy torlódás miatt eddig az időpontig nem tudták az összes érdekeltek a megváltási összeget kifizetni és ezért vált szükségessé a határidőnek junius 30-ig való meghosszabbítása. A pénzügyminisztérium közli rendeletében azt is, hogy a befizetési határidőt junius 30-a után semmiféle körülmények között, semmiféle indoklással sem

hosszabbítják meg és azok ellen a kisiparosok, kisiparosok és kézműves mesterek ellen, akik eddig a határidőig nem fizetik be az illetékes pénzügyigazgatóságokhoz a megváltási összeget, megindítják a kihágási eljárást és egyben alkalmazni fogják ellenük a vonatkozó törvényben előírt pénzbírságokat is. Minden érdekelte tehát saját érdekében cselekszik, ha ezt a megváltási összeget a fenti határidőig feltétlenül kifizeti.

LOGIKUS ALLASPONT.

Mórickát figyelmezteti a tatárja:

— Móricka, ha cserezsnyét eszel, vigyázz a féregre.

— Tata — mondja Móricka — miért vigyázzak én? Vigyázzon a féreg!

Az új rendszer nagy költségkiméleést jelent a város szempontjából, mert eddig az adókivető és adófellebbezési bizottságok tagjainak napidija a kivetett adók egyrészét felemésztette. Viszont az adófizetők szempontjából némi hátrányt jelent, mert a szóbeli tárgyalások rendjén a félreértéseket közmegegyezéssel lehetett tisztázni.

A Sibiu-nagyszabeni mintavásár elé

A Sibiu-nagyszabeni Mintavásárt az idén is a szokott időben, július 20-tól augusztus 10-ig tartják meg. A megrendezés nélkül megtartott sorrendben az idei a hatodik mintavásár lesz s az összes eddigieket úgy a kiállítók, mint a látogatók számára nézve felül fogja mulni. Erre enged következtetni a már eddig jelentkezett nagyszabára vidéki kiállítók száma, valamint az a tény is, hogy a kereskedői tanácsok (Sfatul Negustoresc) egyidejűleg megtartandó országos gyűlése nagyszámu komoly vevő látogatását biztosítja.

Az elmúlt évben az automobilkiallításnak különösen nagy vonzóereje volt. Az ország minden részéből idegyűlt érdeklődők között sok szép kocsi talált vevőre. Ezt a kiállítást az idén még nagyobb keretek között ismétlik meg. Külön csoporttal bővült a kiállítás „a modern irodá”-val, mely az összes irodai szükségleteket magában foglalja a legkisebb íróasztali kelléktől a legmodernebb könyvelőgépig. Miután manapság már a közepes kereskedő és iparos köteles könyveket vezetni, e külön kiállítás minden üzletembernek jelentékeny hasznára válik, mert megtanítja arra, hogyan kell az uikori irodát a leggyakorlatiasabban, vagyis tér-, idő- és költségmegtakarítással berendezni.

A két külön csoporton kívül bemutatásra kerül a ma már igen nagy műszaki tökéletességű hazai gyártmányok minden változata, valamint a tavalyi kiállításához hasonlóan a külföld különböző árucikke is. A külföldi cégek és kiállítók nemcsak a romániai 50 százalékos kiállítási és utazási kedvezményben részesülnek, hanem igen sok más államnak a nemzetközi mintavásárokról vonatkozó vasúti jegykedvezményeit is élvezik. Ilyen államok: Németország, Olaszország, Jugoszlávia, Bulgária, Görögország, Lengyelország és Csehszlovákia. A belföldi látogatók a szokásos 50 százalékos utazási kedvezményben részesülnek, a kiállított árukat pedig a vasut 75 százalékos fuvardíj-engedménnyel szállítja vissza.

A munkaügyi minisztérium is jóváhagyta az 1 százalékos munkanélküli illeték megszüntetését

A munkaügyi minisztérium legutóbb értesítette a gyáriparosok országos szövetségét, hogy a maga részéről is beleegyezik az 1 százalékos önkéntes munkanélküli hozzájárulás bevételezésének megszüntetéséhez. A munkaügyi minisztérium intézkedett, hogy 1937. december elsejéig visszamenőlegesen érvényesítsék ezt az álláspontot a betegsegélyzőpénztárak. Hangsúlyozta a minisztérium, hogy ezidő szerint nem lehet szó a munkanélküliség teljes megszűnéséről s a minisztérium költségvetésébe megfelelő összeget vettek fel a munkanélküli segélyek folyósítására. Abban az esetben azonban, ha az előirányzat nem bizonyulna elégségesnek, vagy éppen a helyzet rosszabbodna, a munkaügyi minisztérium ismét a munkaadókhoz és alkalmazottakhoz fordul a megfelelő anyagi alap megteremtése érdekében.

A tiznél több alkalmazottat foglalkoztató iparvállalatok kötelesek munkásokról tájékoztatni az iparfelügyelőséget

Mindazok az Arad- és Hunedoara-Hunyad megye területén jelenleg is működő ipari vállalatok, amelyek 20 főnél felüli munkát végeznek és tiznél több alkalmazottjuk van, a kartell-törvény értelmében kötelesek június 30-ig az aradi iparfelügyelőségre felülbélyegzett kérvényt benyújtani, a melyhez három-három példányban a gyár tervrajza és a következő adatokat tartalmazó emlékirat mellékelendő:

A gyár pontos címe.

A gépek és berendezések leltára, olyan módon feltüntetve, hogy azok pontosan felismerhetők legyenek, nyersanyagok, félgyártmányok és a fűtőanyag, a vállalat gyártmányainak pontos feltüntetése (mennyiség, természet, minőség), gyártási munkaerő (300 nap á 24 óra 5 csapattal á 8 óra), a gyár jelenlegi tulajdonosa, valamint a gyár rövid története (tulajdonos változások, berendezések kicserélése), 1932 május 10 és 1937 május 10. időközbeni munkabeszüntetés, a gyár alaprajza, feltüntetve rajta a helyiségek pontos méreteit, a telekkönyvi szám. Ezek az adatok a vállalat 1937 május 10-től számított állapotára vonatkoznak. Az időközben történt változásokat az emlékirat végén kell feltüntetni, a tervrajzon pedig pirossal jelölendő meg. Azon vállalatok, amelyek a kitűzött határidőn belül nem nyújtják be kérvényüket, nem működhetnek tovább.

Könnyítések az iparosok vásári áruinak szállításánál

A közlekedésügyi minisztérium legutóbbi rendeletével megkönnyítette az összes Ardeal-erdélyi és Banat-bánsági városok számára az áruszállítást. Ezzel a döntéssel kapcsolatosan minisztertanácsi jegyzőkönyv jelent meg, amely az ilyen természetű szállítási engedélyek kiadásának feltételeit szabályozza. Ezek szerint a minisztérium által kibocsátható engedély kiadható: a.) Ha bizonyos számú Ardeal-erdélyi, vagy Banat-bánsági kiskereskedő, illetve kisiparos egymásközötti társulásáról van szó azzal a céllal, hogy áruikat olyan gépkocsin szállítsák vásárokról, amely gépkocsi, vagy egyikük, vagy a társulás tulajdonát képezi. Ilyen esetben a tulajdonosnak, vagy tulajdonosoknak igazolniuk kell, hogy a kedvezményt valóban kisiparosok, illetve kiskereskedők veszik igénybe. b.) Olyan esetben, amikor bizonyos számú kiskereskedő, vagy kisiparos társult és gépkocsit bérelt vásárra történő áruszállítás végett s ennek a gépkocsinak a tulajdonosa nem kisiparos, vagy kiskereskedő. A minisztertanácsi jegyzőkönyv előírja, hogy ilyen esetben a gépkocsi tulajdonosának milyen járulékot kell fizetnie. A gépkocsin szállított személyek számának megállapításánál nem jön számításba a jármű vezetője, a gépkocsivezető és esetleg annak kisegítője. Az ilyen szállításokhoz szükséges különleges engedélyeket a közmunka- és közlekedésügyi minisztérium műszaki vezérigazgatóságához benyújtandó nyilatkozatok alapján bocsájtják ki. A különleges engedély birtokában lévő gépkocsi tulajdonosai számára szigorúan tilos kisiparosokon és kiskereskedőkön kívül idegen személyek szállítását. A különleges engedélyek tulajdonosai kötelesek a havi járulék befizetésére mindaddig, amíg az engedély érvényben van, függetlenül attól, hogy a kocsi közlekedett-e hónap közben, vagy sem. Olyan esetekben, amikor az engedély tulajdonosa megszüntetni óhajtja a kiskereskedők és kisiparosok szállítására vonatkozó felhatalmazás érvényét, engedélyét, vagy a minisztériumhoz, vagy az illetékes megyei utasigazgatósághoz kell benyújtania, megsemmisítés végett. Megkezdett hónap teljes egészének számít s a megállapított járulék a hónap végéig fizetendő.

BAUER ANDOR

Műszerész Üzemével elköltöztet
Colce Sagunr 160 szám (Joan Calvin és Saguna-ut sorok) Telefon: 26-90

Mennyire értékeli a CFR az emberi életet

Megállapították a vasúti szerencsétlenségek után fizetendő kártérítések összegét

Az államvasutak vezérigazgatósága a legutóbb az élet és árubiztosítási kimutatást állított össze, pontosan feltüntetve, mennyi jár az elvesztett életért, egy vagy két lábért, félkarért, vagy mindkettő elvesztése esetén. Hasonlóan feltünteti a kimutatás a szállítási késedelmek miatt megromlott, vagy eltűnt áruk kártérítési összegét.

A kártérítési kérvények a szerencsétlenségtől számított egy éven belül nyújtandók be. A kérvényezőnek mellékelnie kell utazási igazolványát, vasúti jegyét, amely által bizonyítja, hogy hányadik osztályon utazott. Abban az esetben, ha ezt az utazási igazolványt (vasúti jegyet) nem mellékelheti, a legalsó fokú osztálynak megfelelő kártérítési összeget utalják ki részére. I. osztályú utasok részére 400 ezer, II. osztály 300 ezer és a harmadik osztályú utasok részére 200 ezer leiben állapította meg a vasutigazgatóság a kártérítési összeget. Ezeket az összegeket abban az esetben utalják ki.

ha az utas mindkét kezét, vagy karját elvesztette, vagy ha egyik lábát és egyik karját veszíti el, ha megvakult mindkét szemére, vagy ha elmebeli zavarokat idéz elő a vasúti szerencsétlenség.

Részleges, vagy teljes rokkantság esetén a következő százalékokban kifejezett összegeket utalják ki:

60 százalékos jobbkar, vagy jobb kéz elvesztése esetén;
50 százalékos balkar, vagy bal kéz elvesztése esetén;

25 százalékos a jobb váll merevedése esetén
20 százalékos a bal váll merevedése esetén,
20 százalékos jobb könyök merevedése esetén,
15 százalékos bal könyök merevedése esetén,
50 százalékos egy láb elvesztése esetén,
25 százalékos lábtörés esetén,
20 százalékos derék, vagy térdmerevedése esetén,

15 százalékos, ha a láb legalább 5 cm-rel rövidül meg.

25 százalékos egy szem elvesztéséért,
18 százalékos a jobb kézen lévő ujj elvesztése esetén,

16 százalékos a bal kézen,
15 százalékos a hollás megszűnése esetén az egyik fülen.

Grünwald Testvérek Oradea

esslingeni faredőnygyár

aradi képviselője

Walber Vilmos

Str. Barbu 17. Telefon 2738. (Kurilla)

50 százalékos mindkét fülen való megsüketülés.

Azok, akik a szerencsétlenség következtében csak részlegesen és csak ideiglenesen rokkantak meg 500 lei napi tápdiát kapnak, ha elsőosztályon utaznak, 300 lei másodosztályon, 150 lei harmadosztályon. A vasúti szerencsétlenségből kifolyólag megrokkant egyéneket a vasut kezelési anélkül, hogy ezért bármilyen összeget igényelne. Ha a szerencsétlenül jártak magángyógyintézetekben és nem a vasut kórházaiban óhajtják magukat kezelteni, ebben az esetben is a vasutigazgatóság fedezi a költségeket, a biztosítási díjból.

Halálesetekben a vasut az örökösök által kívánt helyre szállítja a holttestet.

Árucikkek után járó kártérítési összeget csak abban az esetben utal ki a vasut, ha az illető várménnyel igazolja az áru feladását.

MEGBIZHATÓ legelőfizetés és jelrendelés

háztartásoknak REUSZ legolcsóbban
üzleteknek, volt hazaszállítva
Flora S. A. Tel. 11-41, Bui, Reg. Ferdinand 88 MÜJEGGYAR

ARISZTID.

Arisztid és Agenor beszélgetnek a klubban. Azt kérde Agenor:

annak, hogy a villám olyan cirk-cakokban halad?
annak, hogy a illám olyan cirk-cakokban halad?
— Nagyon egyszerű, — feleli Arisztid — mert amikor elindul, még nem tudja, hogy hova fog menni.

A kivetett adó a fellebezés ellenére behajtható

Az utóbbi időben hivatkozással arra, hogy adómegállapítás ellen beadott fellebezése, vagy felfolyamodása folyamatban van, igen sok adófizető kéri a behajtási eljárás felfüggesztését. A pénzügyminisztérium körlevélben hívta fel az alárendelt hatóságok figyelmét arra, hogy

a folyamatban lévő fellebezések, vagy felfolyamodások nem függeszthetik fel az adó-behajtási eljárást

és éppen ezért utasította valamennyi behajtási pénzügyigazgatóságot, hogy ilyen esetekben a legnagyobb határozottsággal gondoskodjanak az összes szükséges intézkedések megtételéről. Olyan esetekben, amikor a fellebbviteli fórumok valóban mérsékelik a kiírt összeget s erre vonatkozólag a pénzügyi hatóságok is határozatot hoztak, a befizetett többlet, vagy visszatérítendő vagy a következő adónál történő elismeréssel jóváírandó, a törvény intézkedésének megfelelően.

Hagyatéki leltárak felvételénél leltározási díjakat számíthatnak fel a kerületi kapitányok

A közigazgatási tábla döntése.

Egy idő óta sokat vitatkoznak azon, hogy az egyes városok kerületeinek közigazgatási főnökei, úgynevezett kerületi kapitányai a hagyatéki leltárak felvételéért számíthatnak-e külön díjakat, vagy sem. A gordiusi csomót Sighisoara város tanácsa úgy oldotta meg, hogy megengedte a közigazgatási kerületek főnökeinek a leltári díj felszámítását, azonban arra kötelezte a feleket, hogy a leltározási díjakat ne a közigazgatási főnököknek adják át, hanem fizessék be a városi pénztárba.

Ezt a tanácsi határozatot Sighisoara kerületi kapitányai a cluji közigazgatási táblához fellebbezték meg. A fellebbezést most tárgyalta a tábla és a kifogásolt tanácsi határozatot megsemmisítette.

A közigazgatási tábla határozatában leszögezte, hogy a községi jegyzők a közigazgatási törvény értelmében felszámíthatnak leltározási díjakat, minthogy városokban a kerületi kapitányok a községi jegyzőkhöz hasonló munkakört töltenek be és minthogy az érdekelt felek kérésére rendszerint hivatalos óráikon kívül végzik a leltározást, szintén felszámíthatnak leltározási díjakat. Ezek a díjak nem a városokat illetik meg, mert városoknak nem lehetnek más bevételi forrásaik, mint azok, melyek a közigazgatási törvényben vannak felsorolva. — Leltározási díjakról viszont a törvény sehol sem rendelkezik, ilyen díjak a városokat nem is illetik meg, hanem csak azokat a tisztviselőket, akik a kérdéses munkát végrehajtják, annál inkább, mert az elhunytak után hátramaradt örökösök sohasem kifogásolták a leltározási díjak felszámítását.

Eladási árak kifüggesztése.

A törvény értelmében az iparosok, valamint általában mindazok, akik áruk eladásával foglalkoznak, kötelesek helyiségeikben látható módon kifüggeszteni az árucikk eladási árának jegyzékét vagy pedig az árakat egy, a vevőkönzés rendelkezésére álló katalógusba összeírni. A vevők kérelmére minden eladó köteles a saját számlája mellett a vevőnek átadni az általa kapott számlának másolatát is.

Fock Gábor	Bármilyen
szertárgygyűjtemény	borostyán- és
Arad, Str. Greceanu 4.	csontmunkákat is
	vállal!

REMÉNYTELEN ESET.

Arisztid utazott. Bejött a kalauz és a jegyet kérte. Arisztid keresgélgni kezdett a zsebeiben, de a jegy csak nem akart előkerülni.

— Nem baj, — mondta a kalauz — én ismerem a méltóságos urat, tudom, hogy nem potyautas.

— Az nem úgy van — szólt erre Arisztid — a jegynek elő kell kerülnie.

— Nem fontos, méltóságos uram.

— Hogyne lenne fontos! Ha nem kerül meg a jegy, nem tudom, hogy hová utazom.

Tanonszerződések megkötésének határideje.

A törvény értelmében a tanonszerződést a munkabábelépés napjától számított 30 napon belül meg kell kötni a megkötött szerződést további 30 napon belül 500—20.000 lelig terjedő büntetés terhe mellett beiktatás végett be kell mutatni a munkakamaránál. A tanonszerződést véglegesen megkötöttnek csak a szerződésnek a munkakamaránál való beiktatásától számított 1—4 hónapig terjedő próbaidő elteltével tekintik. — Amennyiben a szerződésben más terminus kikötve nincs, a próbaidő három hónap a ennek tartama az inasévekbe beszámíttatik. A tanonszerződések, amelyek, a törvény értelmében a munkaügyi minisztérium által előírt szerződéstípus szerint írásban kötendők, illeték- és bélyegmentesek.

A Satumare-szalmári mintavásárra eddig 50 nagy cég jelentette be részvételét

Julius 10-én, mint már jelentettük, nagyszabású mintavásárt rendez Satumare-Szalmáron a Kereskedelmi és Iparkamara saját palotájában. A rendezőség mindenre kiterjedő figyelemmel előre is biztosította a kiállítás sikerét. Eddig 50 nagy cég foglalt le területet a kiállítási csarnokban, ami az anyagi sikernek legbiztosabb fokmérője. Tavaly ugyanis mindössze 65 cég szerepelt a kiállításon.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a mintavásár megnyitását még 15 nap van hátra e szelatt igen sok cég jelenti majd be részvételét, úgy nincs okunk az

idei Satumare-szalmári mintavásár anyagi és erkölcsi sikerében kételkedni.

Az előjelekből ítélve ebben az évben kétszerannyi kiállító lesz, mint az elmúlt esztendőben. Ajánlatos, hogy a kiállítani óhajtok mielőbb jelentkezzenek, hogy alkalmas helyet kaphassanak.

A plakátverseny zsürije elhatározta, hogy Stark Ernő iparművész díjnyertes pályaművét sokszorosítja. Rentea Ioan festőművész plakátját mintavásári bélyegeken használja fel.

Megkezdődik az ipartestületi vagyonok tényleges átvétele

A munkaügyi minisztérium körrendeletet intézett az ország munkakamaráihhoz és ebben közli, hogy a „Munka-alap” megkezdte az ipartestületektől kisajátított és jelenleg a munkakamarák körzetében lévő vagyonok átvételét.

A 23.600 számú miniszteri körrendelet, hivatkozik a március 30-án megjelent törvényrendeletre, amely arról intézkedik, hogy a volt ipartestületi vagyonok kivétel nélkül átmennek a „Munka-alap” birtokába. A rendelkezés erre

való utalással utasította az ország összes munkakamaráit, hogy haladéktalanul készítsenek kimutatást a vagyonok értékéről külön az ingóságokról, küldjék be az ingatlanok tervrajzait és egy leírást, hogy milyen körülmények között jutott az ipartestületi vagyonokhoz a munkakamara.

Ezek volnának az utolsó simítások, amelyek a tényleges átvételt megelőzik. Mint értesülünk, még e hó folyamán sor kerül az átvételre is.

A Lugoj-lugosi iparvállalatok a villanyáram kérdésének megoldását kérik

A Lugoj-lugosi villanytelep átalakításának kérdése foglalkoztatja mindjobban és sürgető erővel Lugoj vezetőségét. Az üzem, amely a manapság már nagyon ritka egyenáramszolgáltatásra van berendezkedve, nem felel meg az idők követelményeinek. Két döntő fontosságú szempont az, ami a problémát halasztást nem tűrő megoldásra kényszeríti. Az egyik az, hogy a város mind nagyobb lendületet vevő iparüzemei nem kaphatnak elegendő mennyiségű áramot a telep építési adottságai miatt. A másik pedig, hogy a modern technika gépei és eszközei váltó áramot követelnek. Az első szempont nehézségeim megpróbálták segíteni azzal, hogy a világításra szánt árammennyiséget 40 százalékkal redukálták az iparvállalatok javára. Ez a félmegoldási mód azonban csakhamar éreztette hátrányos hatását a közlekedési és közbiztonsági viszonyokra is. Másrészt pedig az egyenáramból a vállalatoknak nem 40, hanem 100 százalékos többletáramra volna szükségük.

Tíz évvel ezelőtt 1928-ban ezek az üzemek 4909 kilowattórát igényeltek a villanyteleptől, 1938-ban az igénylés 7519 kilowattórára emelkedett. Már a város multbeli, választott tanácsa is belátta, hogy csak egy megoldási lehetőség van; az tudniillik, ha az egyenáramról áttérnek a váltóáramra, annál is inkább, mert a villanytelep túlterheltsége előbb-utóbb a gépek megállásához vezet. Az új beruházások azonban körülbelül 5 millió leit igényelnek, amely összegnek a miként való előteremtése képezi most a tanácskozás tárgyat. A városnak ugyanis más, jelentős kötelezettségei is vannak, így például a most épülő új vasbeton hid is egymaga közel 8 millió leit igényel. Így tehát itt is kétféle megoldás lehetősége áll fenn: vagy megfelelő hitel igénybevétele, vagy egy úgynevezett belső kölcsönnel kell a városnak ezt a nagyfontosságú kérdését dűlőre juttatni. Tekintettel a dolog sürgősségére, a döntés, amint értesülünk, a közeli napokban megtörténik.

Fontos napirendi pontok a pékiparosok kongresszusán

A gabonaértékesítési törvény módosításáról szóló hírek a kenyérrel kapcsolatosan fontos kérdéseket tettek időszerűvé. Emiatt a Sütőiparosok Országos Szövetsége, amelynek központja Timişoara-Temesváron van, — mint már jelentettük, — országos nagygyűlést hívott egybe. A pékek országos kongresszusa június 26-án, 27-én és 28-án lesz Tg.-Mureş-Marosvásárhelyen és azon nagyjelentőségű kérdéseket tárgyalnak meg. Így napirendre kerül többek között az élesztő problémája. Mint ismeretes, a pékek már hosszú idő óta eredménytelenül harcolnak az élesztőkartell ellen, amely az élesztő árát igen magasra, különként 93 leiben állapította meg. Ezzel kapcsolatosan felmerült egy sütőipari beszerzési szövetkezet létesítésének az eszméje, amely a pékiparosokat egységesen látná el liszttel, élesztővel és más nyersanyagokkal. Megvitatásra kerül a pékiparosok szakmai szervezkedésének kérdése az új alkotmány vonatkozó intézkedéseivel kapcsolatosan.

Egyik legfontosabb tárgysorozati pont lesz a sütőiparosok túlsó megadóztatása. Ezzel kapcsolatban Dascal, a szövetség főtitkára a következő felvilágosításokat adta;

— Ujabban, mint köztudomásu, úgynevezett

jövedelmi koeficienseket állítottak fel az egyes szakmák részére és megadóztatásuk ennek a koeficiensnek az alapján történik. A pékipar részére ezt a jövedelmi koeficiens 8 százalékosan állapították meg, ami a kenyér árának jelenlegi maximálása mellett egyáltalán nem áll arányban a pékiparosok igazi jövedelmével. Ma ugyanis az a helyzet, hogy még ott is, ahol a kenyér maximálása méltányosan történt, a felhasznált lisztmennyiség után csupán öt százalékos engedélyeznek a pékeknek. A 10 leies kenyér 7 lei 70 bani értékű lisztből és 2 lei 56 bani rezsiből áll, ebben az esetben is a város csupán 7 lei 70 bani után öt százalékos engedélyez, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a pékiparosok haszna legfeljebb két, két és fél százalék. Ilyen körülmények között a nyolc százalékos jövedelmi koeficiens felállítása súlyos veszélyt jelent a pékiparosok számára.

Dascal főtitkár ezután hangsúlyozta, hogy a kongresszus újból állást foglal majd a kenyérrágitó illeték ellen, ami által nemcsak a saját, hanem a fogyasztók érdekeit is képviseli. A háromnapos nagygyűlés résztvevői egyébként kirándulást is tesznek Sovatara és a Ghilcos-tóhoz.

Kényszeregyezés csődön belül

Az egyezés megtámadása és megszüntetése

Az ókirályságbeli kereskedelmi törvény egyes szakaszainak az egész országra való kiterjesztéséről már többször írtunk. Az új törvény értelmében kiterjesztették az ország területére az ókirályságbeli kereskedelmi törvény 854—865 számú cikkeit is, amelyeket alább közlünk:

Jogorvoslatok az egyezés megkötése ellen

854. cikk. Azok a hitelezők, akik nem fogadták el vagy nem járultak hozzá az egyezéshez, az omologálás ellen ellentmondással élhetnek az egyezés megszavazását megállapító jegyzőkönyv lezárásától számított, vagy pedig a csődbíró által engedélyezett határidőtől számított nyolc napon belül.

Az ellentmondási kérest indokolni kell és közölni kell a csődbíróval és a csődbejutottal és ugyanekkor megidézendők a törvényszék elé.

Ha a fentebbi határidő eltelt, minden ellentmondási kéres nélkül, a törvényszék tanácsülésében határoz az omologálás felett.

855. cikk. Ha a törvényszék megengedi az omologálást, az ítélet ellen egy az egyezés ellen szavazó hitelezők, mint az egyezséget el nem fogadó hitelezők fellebbezést nyújtanak be. Ha az omologálást visszautasítják, úgy a csődbejutott és az egyezséget elfogadó hitelezők fellebbezhetnek az ítélet ellen.

856. cikk. Ha ellentmondást nyújtottak be az omologálással kapcsolatban, a törvényszék az ellentmondás és az amologálás felett egy és ugyanazon ítéletben hoz döntést fellebbezési joggal az érdekeltek részére.

Ha az ellentmondásnak a törvényszék helyt ad, megsemmisíti az egyezséget az összes érdekeltekkel szemben.

Ha az ellentmondást visszautasítják, a törvényszék vagy a tábla 100 leittől 5000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújthatja az ellentmondót, ha megállapítást nyer, hogy az ellentmondás rosszhiszemű volt és azt a célt szolgálta, hogy káreltessen az egyezés lebonyolítását.

A törvényszék, ha vissza utasítja az ellentmondást, ideiglenesen engedélyt adhat a kényszeregyezséget omologáló ítélet végrehajtására.

Az ítéletábla határozata, amely az egyezés omologálása ügyében dönt, ellentmondással nem támadható meg.

857. cikk. Ha valamely ellentmondás ügyében való ítélkezés olyan ügyek elintézésétől függ, amelyek nem tartoznak a kereskedelmi törvényszék hatálya alá, a törvényszék ítéletet csak ezeknek az ügyeknek rendezése után hozhat, azonban rövid határidőt kell kitűznie, amelyen belül az ellentmondó hitelező köteles az illetékes hatóság előtt megindítani a pert, és igazolni, hogy ezt annak tudatával tette, hogy ellenkező esetben az eljárást a többi ellentmondások ügyében lefolytatják anélkül, hogy tekintetbe vennék az ő követeléseit.

858. cikk. Ha az egyezés jelzálogot ír elő az érdekeltek garanciája céljából, a törvényszék a kényszeregyezés omologálása után rövid határidőt köteles kitűzni a jelzálogbejegyzések eszközölésére.

Az omologálási ítélet akkor lép hatályba, amikorra a bejegyzés megtörtént.

859. cikk. Az omologálás az egyezséget kötelezővé teszi a mérleghen szereplő vagy fel nem vett összes hitelezők részére, akiknek a követeléseit verifikálták vagy nem. sőt azon hitelezők számára is, akiknek külföldön van székhelyük, valamint azok részére is, akiket ideiglenesen fogadtak el a passzívák megállapításánál, tekintet nélkül arra, hogy bármilyen az összeg amely javukra mutatkoznak.

860. cikk. Emléket az egyezséget omologáló ítélet jogerőre emelkedett, megszűnik a csődlapot és ugyanakkor megszűnik a csődbíró tevékenysége is a következő cikkeken megjelölt fenntartások mellett:

A csődbíró köteles jelentést tenni a törvény-

széknek ügykezeléséről és átadni a csődbejutottnak összes vagyonait, könyveit, papírjait és bármilyen értékeit, felmentvényt kérve és alkalmazkodva az egyezésben megállapított feltételekhez és óvó-intézkedésekhez.

A csődbíró mindezekről jegyzőkönyvet vesz fel és működése megszűnik.

A törvényszék dönt a benyújtott kontesztációk ügyében.

A bírói költségek és a csődkezelési költségek, valamint a többi privilegizált adósságoknak az egyezséget omologáló ítélet jogerőre való emelkedésétől számított három napon belül meg nem történt kifizetése jogot ad a csődbírónak, hogy a törvényszéktől engedélyt kérjen a csődbejutott vagyon egyrészének eladására a tartozás erejéig.

861. cikk. Az egyezséget kötött csődbejutott az egyezésben foglalt kötelezettségek teljesítése előtt kereskedelmi alapját zálogba nem helyezheti, ezt az alapot másképp nem idegenítheti el, mint azt a kereskedelmi szakma előírja. A jelen cikk rendelkezéseivel szemben eszközölt bármilyen zálognyújtás vagy elidegenítés jog szerint semmisnek tekintendő és az érdekelte hitelezők az egyezés megsemmisítését és a csőd újra megindítását kérhetik.

Az egyezés megszüntetése

862. cikk. A már omologált egyezés is megsemmisíthető a törvényszék által a csődbíró vagy bármely hitelező kérésére a csődbíró és a csődbejutott szembesítő kihallgatása után, ha az omologálás után megállapítást nyer, hogy csalárd módon növelték a passzívákat vagy pedig az aktívák jelentős részét elrejtették. Ez a

megsemmisítés jog szerint felszabadítja az egyezséget adott garanciát.

863. cikk. Ha a csődbejutott nem teljesíti az egyezés feltételeit, egy vagy több hitelező, aki résztvett a tárgyalásokon és akit nem elégtettek ki az egyezésben előírt összegekkel, kérheti annak felbontását.

Az egyezés felbontása által ismét megindul a csődeljárás és a ki nem elégített hitelezők teljes mértékben visszakapják jogait a csődbejutottal szemben, tekintetbe véve azonban azt az arányos részt, amellyel a már kifizetett kvóták után kielégítést nyertek.

A kényszeregyezés felbontása nem mentesíti a jóállókát és nem szünteti meg a jelzálogokat, vagy az egyezésben vállalt többi garanciákat és jelzálogokat.

Az egyezésben megjelölt kvóták nemfizetése miatt ismét csőd alá vont adós az egyszerű bukásról szóló büntetésekkel sújtandó.

864. cikk. Az egyezséget megsemmisítő vagy felbontó ítélet végrehajtása a csődre vonatkozó intézkedések, vagyis a törvénykönyv 825. cikke második bekezdésének intézkedései szerint történik.

A csődbejutott ügyletel, amelyeket az egyezés omologálása után és annak megsemmisítése vagy felbontása előtt bonyolított le, csak akkor tekinthetők semmiseknek, ha azokat a hitelezők jogainak kijátszása céljából bonyolította le.

865. cikk. Az egyezséget megelőző hitelezők követeléseiket teljes összegig jogaihoz lépnek a csődbejutottal szemben, azonban a csődvagyonból csak a következő arányban részesedhetnek:

Ha nem kaptak egy részt sem, úgy követeléseik teljes erejéig;

Ha egy részt kaptak, az eredeti követelés erejéig, levonva abból a már megkapott összeget.

A jelen cikk intézkedései alkalmazandók abban az esetben is, ha a második csődöt megnyitották, anélkül, hogy az előző csődöt megsemmisítették, vagy felbontották volna.

Mikor nem jár részletfizetésekre nyugtabélyeg

A bélyegügyi igazgatóság fontos döntése

A pénzügyminiszter az április elsején módosított bélyegtörvény alkalmazásával kapcsolatban, a bélyegügyi igazgatóság előterjesztésére fontos rendelkezést készült kiadni. Az említett törvény ugyanis előírja, hogy minden kereskedelmi társaság köteles cotoros nyugtát kiadni mindazokról az összegekről, amelyeket felvesz, a törvényben előírt módon szabályszerűen felbélyegezve.

Vannak azonban olyan esetek, amikor a vállalatok nem adnak ki nyugtát. Ilyen például az is, amikor a cég a kincstártól vesz fel bizonyos összeget, fizetési rendelvénnyel (ordonanza de plată) alapján, amelyet szabályszerűen felbélyegezve a pénzügyigazgatóságnál, ahol az összeget kiegyenlítik.

Igen sok esetben előfordul az is, hogy az iparvállalatok számlákat kézbesítenek a kereskedőknek. Ha az eladás hitelben történik, minden egyes részletfizetést rávezetik a számlára, illetve levonják a számla összegéből. A törvény szigorú alkalmazása mellett, minden egyes részletfizetés után külön nyugtabélyegyet kellene felragasztani, ami kétszeres megadóztatásra vezetne.

Tekintettel arra, hogy a bélyegtörvény által megkövetelt taxát már a fizetési rendelvénnyel, illetve a számlán már lerőta a cég, néhány iparvállalat arra kérte a pénzügyminisztert, hogy sürgősen hozzon ilyen esetekre vonatkozó határozatot, nehogy a pénzügyi szervek kihágási jegyzőkönyvet vegyenek fel.

A bélyegügyi igazgatóság tanulmányozva a helyzetet úgy határozott, hogy a fenti eseteket kiveszi

a nyugták kibocsátására vonatkozó általános kötelező szabály alól. Amennyiben a határozatot az államtitkárság jóváhagyja, azt azonnal közzé fogja a pénzügyigazgatósággal.

Ez a félhivatalos közlemény nem nyújt még elég világos képet arról, hogy tulajdonképpen kelle a számlákra vezetett részletfizetések után nyugtabélyegyet leróni, vagy csak arra vonatkozik, hogy ilyen esetekben nem lesz köteles a cég, még egyszer felbélyegezett cotoros nyugtát is kiállítani? Amint tudjuk, a Repüközpénztár a számlákra fizetett részletfizetések nyugtái után megköveteli a repülóbélyeg alkalmazását. Meg kell várni tehát, míg a miniszteri rendelet hivatalos művege nyilvánosságra kerül.

ELŐRELÁTAS.

A fiatal Pöcög megkéri a Döcög-lány kezét. Egy kis diskurzus után azt mondja Döcög:

— Ugy látom, barátom, magának inkább a házomány a fontos, mint a lány.

— Ugyan Döcög ur, — védekezik az ifjú — hol lesz az a házomány, mikor a lányom még mindig meglez.

KIABRANDÍTÓ VALÓSÁG.

Mikor Cubák nászútjáról visszatértek, a vármegyei kollégák megrohanták és kérdésekkel halmozták el.

— Hogy vagy megelégedve a feleségeddel? — kérdezte egyikük.

— Nem nagyon — felelte nagyon tisztelt Cubák ur.

— Hát mi a baj?

— Nézd, kérlek, a feleségem zongorázni tanult, de nem zongorázik, varrni tanult, de nem varr, és azt főzni nem tanult, de főz.

FARKAS LADISLAU

m ü ó r á s ARAD, Str. Eminescu 15.

Saját javítóműhely, három évi jótállással!

Egy elfelejtett feltaláló, akinek az autót köszönhetjük

Automobil! Halkan és ragyogóan suhanó csodája a modern életnek! Milliók vágyalma és milliók kenyere, mely megváltoztatta maga körül a világot. Hadviselés és kereskedelem, földmunka és utazás más lehetőségeket s más feltevéket kapott mióta segíti őket a motor. Nem is csoda, ha 1936 tavaszán olyan páratlan pompával ünnepelték a nagy berlini autókiallításon, melyet annak emlékére rendeztek, hogy 50 év előtt, azaz 1885-ben, illetőleg 1856-ban szabadalmaztatták Gottlieb Daimler és Karl Benz a benzingőz villamos szikra utján történő robbantásával hajtott motorjaikat. Amily nagyságu ünnepést egy hatalmas állam adni tud, azt mind felsorakoztatták ezen a kiállításon. Nagy beszédek, fényes kitüntetések követték egymást. A német posta külön emlékbélyegeket adott ki Daimler és Benz arcképeivel a német szellem a világot átalakító találmányának dicsőítésére. De ez az évforduló nem lehetett ötven éves évfordulója az autómotor és az automobil születésének! Mert az automobil azt tette, amivel különben csak a nőket szokták megvádolni, 11 évet tagadott le a korából. 1936-ban ugyanis nem 50, de 61 éves lett s nem Benz, nem is Daimler ur találta fel elsőnek az elpárologtatott benzinnel robbantásával hajtott gépeket, hanem egy Siegfried Marcus nevű mechanikus, aki 1831-ben született Maichinban (Mecklenburgban) és egészen új rendszerű gépet 14 évi munka után 1875-ben Bécsben szabadalmaztatta. Az új gép lenyege az elgázosított benzinnel villamos szikrával való robbantásán alapszik, mely robbanás lökőereje mozgatja a gépet.

Marcus igen szegényes ifjúság után, apja vándorkereskedő volt, határozta el magát a mechanikusi pályára. Első alkalmaztatását a Siemens és Halske cégnél nyerte, akik abban az időben az első nagy távíróadó és vevő állomásokat szerelték Berlin és Magdeburg között. Marcus észrevette, hogy a távíró felvevőkészüléke gyenge, a jelek nem világosak és alig 20 éves korában találta fel a felvevőkészülék egy újfajta erősítését, relaisét, mely erősebb és biztosabb felvételt adott. 1000 tallérral (kb. 5000 pengő) jutalmazta találmányát a szász kormány. De Marcust nem elégítette ki a nagy üzemben folyó sematikus munka, ahol senkinek sincs ideje a másikkal törődni, még ha látható eredményeket ér is el. Csakhamar Bécsbe megy s a Josephinum, az orvosi akadémia műszerészé lesz. Az állam azonban igen rosszul fizet s neki a folyton készülő találmányai számára pénzre van szüksége. A Maria Hilferstrassen rendez be magának egy kis mechanikai műhelyt. Itt dolgozik 1861 óta új gépén, melyet 1873-ban a bécsi világkiállításon be is mutat. Óriási feltűnést keltett az egészen új elgondoláson alapuló gép, mely tökéletes formáját és szabadalmát 1875-ben nyerte el. Első próbautján vidáman szaladt az első kis autó Bécs utcáin, a külvárosi lakástól a Maria-Hilferstrassei műhelyig és szaladt utána mindenki, aki csak látta. Egy kocsi állati mozgatóerő nélkül, egy önműködő kocsi! Dehát a kis vasváz, vaskerekű kocsi, Dunlop ur még nem fedezte fel a halk pneumatikot, éktelen zörgéssel zakatolt a hepe-hupás kövezeten. Ettől a nagy zörgéstől, no meg a mindig megújuló benzingáz kipuffogás zajától megvadtak a szelid bécsi lovacsák és az emberek csodálkozó kiabálása, lovak nyertése, dühödt kocsisok káromkadása és a kocsi puffogása között folytatta első útját a gép. S bár akkor még csendre nem volt, ez a nagy lármát a német szellem a világot átalakító találmányának dicsőítésére. De ez az évforduló nem lehetett ötven éves évfordulója az autómotor és az automobil születésének! Mert az automobil azt tette, amivel különben csak a nőket szokták megvádolni, 11 évet tagadott le a korából. 1936-ban ugyanis nem 50, de 61 éves lett s nem Benz, nem is Daimler ur találta fel elsőnek az elpárologtatott benzinnel robbantásával hajtott gépeket, hanem egy Siegfried Marcus nevű mechanikus, aki 1831-ben született Maichinban (Mecklenburgban) és egészen új rendszerű gépet 14 évi munka után 1875-ben Bécsben szabadalmaztatta. Az új gép lenyege az elgázosított benzinnel villamos szikrával való robbantásán alapszik, mely robbanás lökőereje mozgatja a gépet.

biztonság és csendháborítás címén betiltotta a további próbautakat és e betiltó rendelet következtében nem akadt vállalkozó, aki fantáziát látott volna Marcus gépének financirozásában. Pedig Marcus autója, főleg az 1883-ban javított s ugyanekkor Németországban is szabadalmazott exploziós motorja a mai autó minden lényeges részét magában foglalja. Ezt a legutóbbi évekig soha senki nem vonta kétségbe, sőt az előbbi találmányok kapcsán szabadalom-bitorlással vádolják meg a német feltalálókat.

A Technische Randschau c. nagy folyóirat 1908-ban, Marcus halálának 10 éves évfordulóján, nagy cikket szentelt életrajzában s kiemeli, hogy előtte soha senkinek sem sikerült használható benzinautobilt szerkeszteni. Karl Maria Feldhaus a „Geschichte der Technik” című nagy munkájában a benzinautomobil egyedi feltalálójának nevez, az Osztrák Automobil Club megveszi az addig egy fészében hánvódó kocsit, mely ma a bécsi iparmúzeumban áll. A bécsi Polytechnicum előtt áll Marcus fehér márvány mellszobra és 1910-ben a német, osztrák, svájci automobil klubok Siemenséssel együtt egy emléktáblával óhajtották megjelölni azt a melchini kis házat, hol Marcus született. De a háztulajdonos Michaelson kijelentette, hogy nem engedí házat egy zsidónak emelt táblával elcsufítani s így az igen művészi kivitelű táblát nem teheték fel. De hiszen ez lényegében

nem jelent semmit. Százával száguldanak el az autók a melchini kis ház előtt, s minden kerékfordulásuk, minden messzehangzó kürtjelük Marcust köszönti, aki teremtette őket.

A nagy mű nem hozta meg feltalálójának a kívánt eredményt, a kis dolog annál inkább. 1862 és 1898 között 76 szabadalmat jelentett be. Egy új sürgőnygépet, melyet az osztrák vasutak vettek használatba, új rendszerű tábori sürgőnygépet a német hadsereg vette át; 1864-ben találja fel híres ágyugyutacsát a „Wiener-Zündent”, amely világtörténelmet csinált, mert a porosz hadsereg azonnal felszerelteti ágyúira s megnyeri vele az 1870—71-es német-francia háborút. Sokat dolgozott a torpedótechnika javításán s a villamos tengeralatti torpedógyújtót a császári és királyi haditengerészet vezeti be. 1877-ben villamos lámpákat talál fel és ő találja fel elsőnek az ivlámpát, mellyel Bécs városa kísérletezik, valamint az ő találmányra a ma nélkülözhetetlen termos-üveg. Ezzel 2000 forint díjat nyert. Találmányai ezeken kívül felölelik a modern élet minden ágát, de halhatatlan dicsőség mégis csak az automobil marad. Dr. Filenzy Károlyné.

A Cluj-kolozsvári református egyház négy milliós építkezése.

A ref. püspökség tulajdonát képezi a Str. Coşalniceanu és Str. Baba Novac sarok telek. ezen a beépítetlen ingatlanon a püspökség a teológiai tanárok számára házat épített. A tervek elkészítésével Deák Ferenc építész bízták meg. A munkálatokat, — amelyek költségvetése mintegy négy millió leire rug, — még az idei év folyamán megkezdik és befejezik.

ERŐSEN CSÖKKENT AZ ÉPÍTKEZÉSI KEDV

Mindössze öt új emeletes ház épül az idén Timisoara-Temesváron

Körülbeül tíz év óta az építkezési konjunktúra Timisoara-Temesváron állandó fejlődést mutatott. 1934-ben ötvenkét, 1935-ben pedig ötvenkilenc házra kértek építési engedélyt. Ezek emeletes házak voltak. Ezután lassú visszaesés következett, mert 1936-ban csak huszonkilenc emeletes házat építettek, de az 1937. évi kedvező konjunktúra hatása alatt ez a szám tavaly negyvenre emelkedett. Az idei év viszont szomorú rekordot jelent, amennyiben idén csupán öt új emeletes házat építenek Timisoara-Temesváron. Ezek a következők: Jahner gyógyszerész ötemeletes palotája a betegsegélyző új palotája mellett, Reb Vilmos dr. az első kerületben, Lorenz Péter és Ostern Hildegard a másod-

dik kerületben és Röhrich Ruth az első kerületben a Párisi-uccában építenek emeletes házat. Földszintes családi ház mindössze huszonnégy épül ebben az évben. Az építkezési kedv csökkenése elsősorban az általános konjunktúra rosszabbodásának s az építőanyag drágulásának tudható be.

Gépażsurozást, plisszírozást, tamburírozást, gombáthúzást, monogramm- és fehérneműhímzést a legszebben készít TÓTH ERZSI
Str. Eminescu 15.

Egy leuval megdrágult a liszt és kenyér kilogramja Aradon

Aradváros maximálási bizottsága — mint jelentettük — az elmúlt héten Riscutia Moise alpolgármester elnöke alatt ülést tartott, amelyen a liszt, kenyér és húsarakat vizsgálták meg az érdekeltek megbízottainak, valamint Detesan Ioan rendőrkapitánynak, a fogyasztók képviselőjének bevonásával. A bizottság nem foglalt állást az új árak megállapítása tekintetében, hanem úgy döntött, hogy Riscutia Moise alpolgármester jelentést tesz az értekezleten elhangzott véleményekről Orezeanu Romulus polgármesternek, aki a saját hatáskörében hozza meg döntését. Orezeanu Romulus polgármester a kérdés alapos tanulmányozása után úgy döntött, hogy

a malomtulajdonosok, valamint pékek ár-emelési kérelme részben indokolt

és ezért engedélyezte úgy a liszt, mint a kenyér árának kilogrammonként egy leuval való felemelését, ellenben a husiparosok ár-emelési kérelmét, mint alaptalant, elutasította. A kenyérek úgy a péküzletekben, mint a fűszerezéknél teljesen egyformák. Ha a fűszerezések a kenyeret a

fogyasztó lakására szállítják, kilogrammonként 50 bani felárat számíthatnak.

A polgármesteri döntés alapján a liszt új maximális árai a következők:

4. számú liszt malomban 9.60 lei, 4. számú liszt nagyban és pékek számára 9.90 lei, 4. számú liszt kicsinyben 10.50 lei, 5. számú liszt malomban 9.10 lei, 5. számú liszt nagyban és pékek számára 9.40 lei, 5. számú liszt kicsinyben 10 lei, 6. számú liszt malomban 8.20 lei, 6. számú liszt nagyban pékek számára 8.50 lei, 6. számú liszt kicsinyben 9 lei

Az új kenyérek az alábbiak:

4. számú lisztből készült kenyér 10 lei, 5. számú lisztből készült kenyér 9.50 lei, 6. számú lisztből készült kenyér 8.50 lei.

A húsarak változatlanul maradnak a következők:

Első osztályú marhahús 23 lei, másodosztályú marhahús 19 lei, elsőosztályú sertéshús 30 lei, másodosztályú sertéshús 28 lei, zsír 38 lei, nvers szalonna 29 lei, hárj 33 lei, tepertő 30 lei, első osztályú borjúhús 33 lei, másodosztályú borjúhús 31 lei, első osztályú bárányhús 18 lei, másodosztályú bárányhús 16 lei.

A liszt és kenyérek emeléséről szóló polgármesteri rendelet már megjelent és azonnal életbelépett.

Kárpitosmunkák
olcsón és tisztesen készülnek
PAPP SÁNDOR
kárpitos tüzemében ARAD, Str. Consistorială
11. sz. — Telefon: 2658.

Gáz, amelyről a világ beszél

Ugynevezett nemes gáz a hélium — Tudományos fontossága telbecsülhetetlen, de erről kevesebben beszélnek

Lockyer angol csillagász 1868-ban, a Nap színképét vizsgálva, olyan vonalakat vett észre a színek sárgafényű szakaszában, melyet egyetlen földi elem színképi vonalaival sem tudott azonosítani. Azt következtette ebből, hogy olyan elemmel van dolga, mely a Földön vagy egyáltalában nem, vagy pedig oly csekély mennyiségben fordul elő, hogy eddig elkerülte a kutatók figyelmét. Huszonhét évig keresték aztán a vegyészek ezt a titokzatos elemet, míg végre Ramsay angol tudós 1895-ben kezébe nem akadt egy cleveit nevű ritka norvégiai ásvány, melynek izzó gőzében a színképelemző készülék ugyanazt a sárgás fényávot villantotta fel, melynek megfelelőjét annak idején Lockyer a Napban figyelte meg. A héliumot tehát (mert ez volt a titokzatos elem) a földön is felfedezték. Nagy tudományos szenzáció volt ez akkoriban: először történt meg, hogy egy elemet előbb találtak meg más égitestekben s csak aztán a Földön. A neve is ennek az emléket őrzi, mert a hélium szó „hélioszból” származik, ami görögül Napot jelent.

ÚJ REJTÉLYEKET AD FEL A HÉLIUM

Már Ramsay konstatálta egy rejtélyes dolgot: a héliumot mindig urántartalmú ásványokban találta. Mintha valami láthatatlan szál fűzné egymáshoz ezt a két annyira különböző elemet! Az urán nehéz, magában is elég ritka fém, mely könnyen vegyül más elemekkel, a hélium igen könnyű gáz, csak kétszer oly súlyú, mint a legkönnyebb gáz: a hidrogén. Nem vegyül más elemekkel, az urántartalmú ásványokban nem is vegyület alakjában, hanem mint u. n. zárvány fordul elő, azaz láthatatlan kisbuborékok alakjában, melyek felszabadulnak, ha az ásványt szétzúzzák vagy feloldják. Éppen azért, mert nem vegyül semmiféle elemmel, nevezték el közömbös vagy nemes gáznak. Mi köze lehet a kettőnek egymáshoz? Nagyon fogós kérdés volt ez, de a megoldása már akkor kezdődött, amikor Ramsay a héliumot felfedezte. Ugyanis éppen az időtűt honstatálta Becquerel, hogy az urán rádióaktív, azaz állandóan titokzatos sugárakat lövel ki magából. De akkor még senki sem sejtette, hogy az urán és a hélium titkos kapcsolata magyarázata az urán rádióaktivitásában rejlik.

A HÉLIUM MINT ALFASUGÁR

De nem sok idő telt el a váratlan megoldásig. Már 4—5 év múlva megállapította Rutherford, hogy a rádióaktív elemek apró testecskéket lövellnek ki magukból, melyek pont éppen négyszer nehezebbek, mint a hidrogén egy atomja. Ezek a kis lövedékek alkotják a rádióaktív testek u. n. alfasugarait. Rögtön feltűnt egy csodálatos és váratlan egyezés: a hélium atomjai is pont négyszer nehezebbek a hidrogén atomjainál. Ugy látszott tehát, hogy a rádióaktív elemek, az urán, a tórium és a rádium héliumatomokat löknek ki magukból. De, hogy lehet ez, mikor nincs bennük hélium? A dolog szinte lehetetlennek tűnt fel. Azonban Soddy és Ramsay kézzelfoghatólag bebizonyították, hogy a. alfasugár anyaga tényleg hélium: kis üvegcsőbe gyűjtötték össze az apró lövedékeket és 3—4 nap alatt annyi gyűlt össze belőlük, hogy amikor elektromos szikrával izzóvá tették őket, a színképelemző készülékben ismét felvillant a hélium ismert sárga fénycsíkja. Tehát mégis elkerülhetetlen volt a tény, hogy a rádióaktív elemek héliumot lövellnek ki magukból. Rutherford és Soddy tehát feltették, hogy a rádióaktív elemek atomjai felrobbannak és a héliummagok nem egyebek, mint a robbanás szilánkjai. Ez a feltevés azóta minden tekintetben helytállónak bizonyult. Egyszersmind magyarázatot nyert az urán és hélium páros előfordulásának rejtélye: az ásványi anyagból elszabadulni nem

tudó héliumlövedékek felszaporodásából keletkeznek az urántartalmú ásványok héliumzárványai.

A LEVEGŐBEN IS VAN HÉLIUM

Sok esetben a héliumbuborékok mégis kiszabadulnak. Miután pedig a hélium igen könnyű, a levegőben fel fog emelkedni annak magasabb rétegeibe. Valószínű tehát, hogy a magas lég rétegekben elég sok hélium gyűlhetett össze a geológiai korok folyamán. De a levegő mindenütt tartalmaz igen kis mennyiségű héliumot. Ezt mindjárt Ramsay is konstatálta, amikor a Földön a héliumot kimutató Mérések-höz kiderült, hogy mintegy 250 köbméter levegőben csupán egyetlen köbcentiméter hélium található.

LEHET-E A LEVEGŐBŐL HÉLIUMOT ELŐÁLLÍTANI?

A hélium igen alkalmas lég hajók ballónjainak töltésére. Egyrészt, mint említettük, csupán kétszer nehezebb a hidrogénnél, tehát még mindig vagy nyolcszor könnyebb a levegőnél és így a vele töltött ballónoknak nagy a felhajtó erejük, mint nemes gáz nem gyullékony és így a héliumtöltésű ballónok nem tűzveszélyesek.

sok. Ezzel szemben tudjuk, hogy a hidrogénnel töltött ballónok már sok katasztrófális robbanást okoztak. A hélium előállítása lég hajózási célokra tehát fontos technikai feladat. A levegőben azonban igen kevés van belőle és ez is nagyon nehezen választható el. Mivel nem vegyül semmiféle elemmel, vegyileg nem köthető le és nem választható el a levegőtől. Tudományosan sikerült a hélium előállítása levegőből 1908-ban Kamerling Onnes dán tudós, aki a levegőt nulla alatta 270 Celsius fokra hűtötte le és így a levegőben levő hélium is folyékonyvá lett. Ez az eljárás azonban a hélium csekély mennyisége folytán egyelőre nem bír gyakorlati fontossággal.

AZ AMERIKAI HÉLIUM

Ezért nagy jelentősége volt az északamerikai héliumleleteknek. Kiderült ugyanis, hogy a texasi földgázforrások aránylag igen nagy, majdnem 1 százaléknál héliumot tartalmaznak. Ebből a földgázból a héliumot ugyancsak erős lehűtással nyerik.

Ezek az amerikai héliumforrások most a világ érdeklődésének előterébe kerültek azzal, hogy az amerikai kormány megtagadta a hélium kiszolgáltatását a német Zeppelinek töltésére és pedig azzal az érveléssel, hogy nem engedik a héliumot hadicélokra felhasználni.

Olcsó kerékpár vásár

GONDA

Műszerész

Str. Brătianu 9.

Könnyű részletfizetési feltételek

Villany- és csengőszerelesek pontosan és olcsón!

A Satumare-szatmári főorvosi hivatal rendelkezése a hus-, bőr- és élelmiszer-szállításokról

A vonatkozó törvények, valamint az egészségügyi minisztérium legújabb rendelete alapján Bolchis Gheorghe Satumare-szatmári városi tisztifőorvos a hus és a nyersbőr szállítását, a kenyér és egyéb élelmiszerek árusítását újból szabályozta.

A főorvosi rendelet értelmében a jövőben nyersbőr csak külön erre a célra készített, zárt kocsi-ban lehet szállítani s a kocsit belül cink-lemezzel kell beborítani. A hus-szállító szerkezet alatt tartályt kell elhelyezni a lefolyó húsleves számára.

A szállítást kísérő személyzet kizárólag kék vagy szürke ruhát viselhet, amelyet minden nap ki kell mosni. Ugyanígy a husszállító jármű is minden szállítás után ki-takarítandó.

A nyersbőr szállítását szintén zárt és külön erre a célra rendelt járművel történhet. A személyzet szürke, vagy kék ruhát viselhet s hetenként kétszer orvosi felülvizsgálatra kell állniuk.

Az élelmiszer elárutató kioszkok a városi hatóság mintája és tervei szerint építhetők fel és állandóan szellőztetendők. Kenyeret és egyéb élelmiszert csak tiszta papírba szabad csomagolni. Az elárutók tiszta ruhát kötelesek viselni, hetenként kétszer fürödniük kell és egészségügyi bizonylattal kell rendelkezniük. A rendelet végrehajtását a városi főorvosi hivatal közgei ellenőrzik.

Relief

Dombor-vignetták
veszők
munkák

Arad, Strada Eminescu 32. szám.

A szeszitalok és illatszerek fix illetéke

A forgalmi és fényüzési adótörvény értelmében a készáruk forgalmi és fényüzési adója fix illeték formájában a nyersanyag után is fizetendő. A törvény eme rendelkezése alapján a pénzügyminisztérium, a forgalmi adóbizottság véleményezése alapján az illatszerek, rum, konyak, likőr, likőrös borok forgalmi, illetőleg fényüzési adóját fix illeték formájában áthárította a monopol-szeszre, amelyből a fenti cikkek készülnek.

Az illatszergyárak minden liter tiszta szesz után 28 lei fix illetéket fizetnek. Ezenkívül 117.25 százalékos illetéket fizetnek a kész parfüm, 7 százalékos a toalette vizek után.

A rum-, konyak-, likőr- és likőrös borgegyárak 15.50 leit fizetnek a minden liter tiszta szesz után fix illetékként. Ezenkívül ezek a gyárak további 11.50 lei fix illetéket fizetnek a Szeszmonopoltól vásárolt szesz után.

A fenti fix illetékek április 1-től kezdődőleg léptek életbe.

A 11.50 leies fix illetéket úgy számítják ki, hogy alapul veszik a gyárba 1937. április 1-től 1938. március 31-ig bevitt tiszta szesz mennyiségét, azt megszorozzák 11.50 leiel, az így nyert összegből levonják 25 százalékos és a fenmaradó összeget 12-vel elosztják. Az így nyert összeg fi-

zetendő havonként 1938. április 1-től kezdődőleg fix illetékként. A jövő év március 31-én összegeznik kell az 1938. április 1-től 1939. március 31-ig bevitt szesz mennyiségét. Ebből a mennyiségből levonandó a már megadózott szesz mennyiség és a fenmaradó mennyiség után kell fizetni a 11.50 leies fix illetéket literenként.

ÖSZINTE MEGALLAPÍTÁS.

Manduka felesége felépült súlyos betegségéből és így szól Mandukához:

— Na, Mór, ha most meghaltam volna, ugye te ugra megdöbbenve volna?

— Mi jut eszedbe — tiltakozik Manduka, — de hogy dőltél volna meg. Jobb feleséget, mint te úgy se kaphattam volna, egy úrvonabot pedig nem vettem volna el.

FELTVE ÖRZÖTT TITOK.

Egyik ismert aradi közéleti vezető általma-sítottja tisztelettel a következőket.

— Miért nem megy szabadságra? — kérde-tőle a napokban valaki.

— Neked megmondom, — mondta az illető. — Félek, ha szabadságra megyek, kiderül, hogy né-különböző vagyok.

Rendeletörvény a Szeszmonopol törvény módosítására

Az autonom intézménnyé átalakult szeszmonopolnak a szeszelosztás körül az eddiginél szélesebb hatáskört biztosít a módosító törvény

Revízió alá veszik az összes ipari szeszgyárak termelési kvótáit, ha a gyárak egymás között egy hónapon belül megállapodni nem tudnak. — Visszaállították a döntőbírásgot a szeszátvételi árak körül felmerült viták elintézésére. — Az italmérési engedélyek kiadásának rendszerét az egész ország területére egységesíti az új törvény.

A Hivatalos Lap június 16-i számában megjelent rendeletörvény módosítja az 1932. évi szeszmonopolörvényt. A törvény módosítása, — a pénzügyminisztérium indoklása szerint, — azért vált szükségessé, hogy a törvény hatéves alkalmazása során megállapított hiányokat pótolja, másrészt pedig szélesebb hatáskört kellett biztosítani a Szeszmonopolnak a szeszelhelyezés terén.

A szeszmonopolörvényt módosító rendeletörvény főbb intézkedései a következők:

SZESZEXPORT ÉS SZESZIMPORT.

A módosított 3. cikk szerint, a monopolizált szesz és szeszecsetek kivitelét a Szeszmonopol bonyolítja le, azonban megfelelő garancia mellett ezt a jogát átruházhatja magáncégekre is. Az exportra kerülő szeszt a szeszszindikátusok szállítják.

A módosító törvény a szeszimportot is engedélyezi abban az esetben, ha a szeszszindikátusok a Monopolnak szükséges szeszt idejében nem szállítanak le.

AUTONOM INTÉZMÉNY LETT A SZESZMONOPOL.

Az 1932. évi törvény szerint, a Szeszmonopol, mint vezérigazgatóság működött a pénzügyminisztérium mellett és a szeszecsetek fogyasztási illetékein kívül az összes fogyasztási adókat is kezelte. Az újabb rendelkezések szerint, a Szeszmonopol autonom intézménnyé vált önálló közjogi személyiséggel, Administrația Comercială M. A. T. címen, amely a monopolizált szeszecsetek forgalomba hozatalán kívül csak a szeszecsetek (monopolizált és monopolizálatlan) fogyasztási adóit kezeli. A Szeszmonopol élén vezérigazgató áll, akit a pénzügyminisztérium nevez ki.

Az igazgatótanács hatáskörébe tartozik a üzletvezetés irányításán kívül a szeszátvételi árak megállapítása is. A szeszátvételi árak megállapítása céljából kikéri a szeszecsetek legfőbb bizottságának véleményezését és lefolytatja a tárgyalásokat a szeszszindikátusokkal. A létrejött megegyezéseket a pénzügyminisztérium hagyja jóvá minden évben december 1-ig. Ha nem jön létre megegyezés a szeszgyárak és a Szeszmonopol igazgatótanácsa között, úgy a döntőbírásgot kell összehívni. Ezzel a rendelkezéssel a módosító törvény ismét visszaállítja a régi helyzetet. Tudvalevőleg az 1936. évi módosítás a döntőbírásgot rendszert megszüntette.

Az új törvény felhatalmazást ad a Szeszmonopolnak arra is, hogy investíciók céljaira a pénzügyminisztérium jóváhagyásával nagyobb kölcsönöket vehessen fel.

A SZESZTERMELÉS KONTINGENSE.

A szeszmonopolörvény az évi tiszta szeszkontingenst 350.00 hektoliterben (absolut) állapította meg. A módosító törvény megengedi ennek a kontingensnek növelését a hadiiparok szükségleteinek fedezésére.

Ipari szeszt elsősorban azoktól a szeszgyáraktól köteles a Szeszmonopol átvenni, amelyek gabonából, vagy burgonyából állítják elő a szeszt.

Azok a szeszgyárak (tekintet nélkül arra, hogy borszeszgyárról, vagy ipari szeszgyárról van szó), amelyek nem működnek két egymásután következő kampányban, véglegesen elvesztik működési engedélyüket és a kvótához való jogukat. Kivételt képez a vis major esete. Megtiltja az új törvény bármilyen szesztermelési kvóta eladását, vagy koncentrációját. Ha a szeszgyár három hónapon belül nem tudja szállítani a Monopol megrendelését, az egész kampányra elveszti szesztermelési kvótáját. Ha egy tulajdonosnak több gyára van, úgy egy gyárban egyesítheti a szesztermelést és a szesztermelési kvótát. Az eddig jóváhagyott gyárfusiók érvényesek.

A jelenlegi ipari szesztermelési kvótákat bi-

zottság vizsgálja felül, amelyben helyet foglal a M. A. T., az ipari szeszgyárak egy-egy delegátusa és a bucureştii tábla első elnöke. A kvótarevizio alkalmával a következőket kell figyelembe venni: gyártási képesség, működési időszak (az egész évben működésben lévő gyár nagyobb kvótát kap), egészségügyi, vagy szociális szempontból szükséges-e és hasznos-e a gyár fenntartása, nemzetvédelmi szempontok, van-e az illető szeszgyárnak melléküzeme is.

A SZESZÁTVÉTELI ÁR MEGÁLLAPÍTÁSA.

Teljesen új alapokra helyezi a törvény a szeszátvételi árak megállapítását. A szeszátvételi árat minden évben december 1. előtt kell megállapítani. Az árat a pénzügyminisztérium határozza meg a

Az italmérési engedélyek kiadása

Ez év október 1-től kezdődőleg az Ardealban és Bucovinában érvényben lévő italmérési rendszer érvényét veszíti és egységes rendszer lép életbe az egész ország területén.

Italmérési engedélyt kaphat az, aki megfelel a következő feltételeknek: román állampolgár, katonai kötelezettségének eleget tett, egészséges, írni-olvasni tud, megbélyegző cselekményért nem ítéltetett el, nem áll gyámság alatt, a szőlészeti törvény alapján nem ítéltetett el, a szeszmonopolörvény ellen nem követett el olyan kihágást, amelyért 15.000 leinél nagyobb pénzbüntetéssel sújtották, nem köztisztviselő és bemutatja az illetékes kereskedelmi és iparkamara véleményezését. Az italmérési engedély elnyeréséhez szükséges kéreşhez tehát mellékelni kell annak igazolását, hogy román állampolgár, katonai kötelezettségének eleget tett, erkölcsi bizonyítvány, a kereskedelmi és

M. A. T. véleményezése alapján. Az ármegállapításnál figyelembe veendő: a nyersanyagok tényleges középára, tekintetbe véve az árránczokat, a normális gyártási költségek és adminisztrációs költségek, figyelembe véve az amortizációs kvótát is, a 12 százalékos tiszta nyereség. Az ipari loco gyár egységesen állapítja meg az ország területén. Az így megállapított árhoz hozzászámítják az eladási raktárakhoz való szállítási költség.

Az átvételi ár végleges megállapításáig kötelesek a szeszszindikátusok a Szeszmonopol által megállapított áron szállítani a szükséges mennyiséget.

A SZESZELOSZTÁS.

Addig, amíg a Szeszmonopol abban a helyzetben lesz, hogy átvegye és forgalomba hozza az ipari lepárlók és kazánok termékeit, ezek a termékek szabadforgalom tárgyát képezik, azonban bizonyos illeték fizetendő, amely egyenlő a monopolizált termékek illetékével.

A Szeszmonopol a monopolizált termékek elosztását, akár saját raktáraiból eszközölheti, szesznyakereskedők részére, akár pedig koncesszióképpen adhatja ki társulatoknak, vagy magán személyeknek. A szesz ára minden esetben akkor fizetendő, amikor a szeszt átveszik. Koncesszió esetén a szeszmonopol akár megegyezés, akár árlejtés útján kiadhatja a szeszelosztást, azonban legfeljebb három évre. A három év lejártá után a koncesszió megújítható. A jutalékot és a prémiumokat az elosztók számára a szeszmonopol igazgatótanácsa állapítja meg.

iparkamara véleményezését és nyilatkozatot arról, hogy az összes feltételeknek megfelel.

Egy személy csak egy italmérési engedélyt kaphat, kivéve a részvénytársaságokat.

ÁTMENETI INTÉZKEDÉSEK.

A módosító törvény a szesztermelési kvóta revíziójával kapcsolatban olyan átmeneti intézkedéseket tartalmaz, amely szerint az esetben, ha a módosító törvény kihirdetésétől számított egy hónapon belül az ipari szeszgyárak között megegyezés jön létre a kvóták illetékéről és ezt a megegyezést a pénzügyminisztérium jóváhagyja, úgy a szeszkvóta revízióját végrehajtó bizottság működésétől eltekintenek. A megegyezést csak abban az esetben fogadja el a pénzügyminisztérium ha ahhoz az ipari szeszgyáraknak 90 százaléka hozzájárult. Ebben az esetben a szeszkvótát egyetlen gyár által sem támadhatja meg.

Emelkedett az árubehozatal

Június hónap első tíz napjában, mint jelentik a következőképpen alakult az ország exportja: Németország 135.680.238 lei, Ausztria 25.100.658, a megnagyobodott német birodalom árubehozatala a román piacra, tehát 160.780.896 leit tett ki a 450.960.258 lei értékű összbehozatalból. Sorrendben a következőképpen alakult az áruszállítások sorrendje: Csehszlovákia 57.423.642 lei, Anglia 56.575.488, Magyarország 34.316.241, Olaszország 26.446.771, Belgium 23.120.877, Egyesült Államok 22 millió 713.265, Franciaország 19.696.241. A hónap első tíz napjában a tavalyi behozattal szemben 42 millióval, az ez év májusának tíz első napjában történt árubehozattal szemben pedig 30 millióval emelkedett az import értéke.

Az adókedvezményeket élvező vállalatok ellenőrzése.

A pénzügyminisztérium elrendelte, hogy az adóellenőrök vizsgálják felül ama vállalatok helyzetét, amelyek az adótörvény 36. és ezt követő cikkei alapján adókedvezményekben részesülnek, hogy azok az okok, amelyek alapján a kedvezményeket kapták, fennállanak-e még. Ha az okok megszűntek, úgy a vizsgálat után a pénzügyigazgatóságok pótkivetéseket eszközölnek, az adódifferenciáknak megfelelően.

A pénzügyminisztérium magyarázó rendelete szerint, a 2 százalékos nemzetvédelmi adó ugyanolyan jellegű, mint a többi adiciónális adó. Így a 2 százalékos adó ugyanolyan elbírálás alá esik, mint a többi adiciónális adó, vagyis az esetben, ha az állami adó csökken, úgy csökken a 2 százalékos adóösszeg is.

Működhetnek-e a választott bíróságok?

Jogász köröket az a probléma foglalkoztatja, hogy a választott bíróságok működése összhangban áll-e az új alkotmány törvénnyel, vagy sem. Az új alkotmány 73. szakasza ugyanis a következőképpen intézkedik: Rendkívüli bizottságok és törvényszékek nem alakíthatók azzal a rendeltetéssel, hogy bizonyos egyének polgári vagy büntető pereit intézzék. Az esküdtbírók feloszlattatnak. A jogászok egyrésze ezt az alkotmányszakaszt úgy értelmezi, hogy e tiltó rendelkezés a választott bíróságokra is kiterjed. A jogászok másik csoportja ezzel ellentétes álláspontot foglal el és azzal érvel, hogy a választottbírói intézmény nemcsak bizonyos személyek ügyeiben való kitérítésre hivatott, hanem bárki részéről igénybevehető. Amennyiben az alkotmánytörvény tilalma a választott bíróságokra is kiterjedne, akkor a fentebb idézett alkotmányszakasz ugyanúgy megnevezte volna a választott bíróságokat is, ahogy az esküdtbírókat megnevezte. Ez utóbbi érvelés szerint tehát a választott bíróságok a jövőben is zavartalanul működhetnek. A kérdés eldöntése minden esetre az illetékes bírói fórumokra tartozik, valamely konkrét eset kapcsán.

MINTAIRODA.

Hasas ur, a nagyvállalkozó a törzsszámláról arról a rendről beszél, amely az ő irodájában van.

— Például, — mondja — ha én hétszámra nem megyek be az irodába, akkor is tudom, hogy a könyvelő mit csinál.

— Hát mit csinál?

— Semmit.

Az építkezési kedv hanyatlása miatt üzlettelen a fapiac

A belföldi fenyőanyagpiacon mindennemű üzletmenet, egyes kisebb körzetek kivételével, majdnem teljesen eseménytelen. Az üzlet nem élénk, sőt a közeljövő kilátásai is kedvezőtlenek. A vidéki lakosságot a mezői munkálatok foglalják el, — 4 hét múlva az aratás is megkezdődik és élénkebb üzletmenetre most már csak az őszi időnyben lehet számítani.

A városokban a forgalom szintén vontatott, újabb építkezések alig vannak és csak a korábban megkezdett épületek befejezését végzik. Az ipari fogyasztás ugyancsak mársékelt. Az egyik közgazdasági napilap kimutatása szerint

a fővárosban 50 százalékkal kevesebb az építkezés mint a múlt évben.

Az árak bizonyos vonatkozásban történt mérséklése némi bizonytalanságot teremtett a piacon. Lehetségesnek látszik, hogy a mostani árredukciót az őszi időnyre újabb ármérséklés követi.

Az exportpiac irányzata gyenge, a kiviteli forgalom az utóbbi időben érzékenyen visszaesett. Németországot az Anschluss következtében majdnem teljesen elvesztettük, a többi importállamban egyre nő az idegesség és ma már az a helyzet, hogy

az európai országokban csaknem kivétel nélkül a bizonytalan politikai viszonyok következtében az építkezés nagyjában stagnál és a fegyverkezés sem fogyaszt már annyi anyagot, mint a múlt évben.

Magyarország felé a kivitel valamivel élénkebb ütemben folyik mint a nyugati és tengerentúli országokra.

Általános bizonytalanság uralkodik a hazai tűzifapiacot is. Bár

a nemzetgazdasági minisztérium szakértői bizottsága a tűzifákra maximálisa ellen foglalt állást,

megsemm lehetetlen, hogy vidéki viszonylatban, egyes megyékben, maximálják az árakat. Ha nem kerül sor maximálásra, úgy a termelők további ár-emelkedésre számíthatnak, jóllehet az árak már eddig is erősen emelkedtek. Egyelőre azonban teljes a tájékozatlanság. A termelők szerint tűzifahiány fenyeget, a kereskedők viszont az eddigi kínálatból arra következtetnek, hogy elegendő tűzifa áll majd rendelkezésre. A magyarországi kontingens 10.000 vagonnal kevesebb mint a múlt évben és körülbelül 1500 vagonnal kevesebb, mint amennyit a múlt évben Magyarországra exportáltunk. Aradi viszonylatban a következő tűzifaárak alakultak ki: I. osztályú bükkhasáb, száraz lei 6.400, II. osztályú bükkhasáb, száraz 6.100, III. osztályú bükkhasáb, száraz 5.400, I. osztályú bükkhasáb, friss 6.200, II. osztályú bükkhasáb, friss 5.900, III. osztályú bükkhasáb, friss 5.200, I. osztályú gyertyánhasáb, száraz 6.800, I. osztályú cerhasáb, száraz 6.700, I. osztályú bükkdorong, friss 5.400, I. osztályú gyertyándorong, friss 5.800. A magyarországi tűzifa-kivitel csekély.

Legdivatosabb
női kalapok
állandó
raktára:

„GIZI”
kalapszalón
Arad, str. Horia 2.

Kötelező a vasúton utazók részére a balesetbiztosítás

A Monitorul Oficial egyik legutóbbi száma köli azt a minisztériumi jegyzőkönyvet, amely a vasut személyszállítási díj-szabásánál biztosítási járulék címen meghatározott jegyfelülfizetés bevezetéséről intézkedik. A jövőben az utasok első osztályon 12 lei, második osztályon 8, harmadik osztályon pedig 4 lei felülfizetésre kötelesek, függetlenül a távolságtól, valamint attól, hogy az utas egész jegyet, vagy fél jegyet vált. Menettérti jegyeknél a felülfizetés kétszeresen kötelező. Bérleteknél a biztosítási összeg a következő: I. osztály 80 lei, II. osztály 60, harmadik osztályon 40 lei havonként. Az államvasut országúti gépkocsiforgalmát igénybe vevő utasok 4 lei illetéket és 2% díjszabás felülfizetést kötelesek vállalni. Az ilyen módon bevételezett összegekből külön alapot létesítenek a vasúti személyzet, vagy anyag hibájából, illetve fogyatékoságából származó balesetek kártérítéseinek kifizetésére. A kártérítés összege első osztályú utas számára 400 ezer, második osztályú utas számára 300 ezer, harmadik osztályú utas számára pedig 200 ezer lei. Ezt az összeget fizeti az államvasutak alkalmazottjainak hátramaradottjai számára is ha utazás közben szerencsétlenség éri ezeket.

A Pecica-pécskai pékek kijelentették, hogy tévesen számoltak és nem tudják maximális áron alul árulni a kenyeret

As aradi kenyér problémájáról már ismételtünk és megemlékeztünk arról is, hogy néhány héttel ezelőtt a Pecica-pécskai kenyérsütők engedélyt kaptak arra, hogy az aradi piacon áruljanak, — azzal a feltétellel, hogy ha kenyérüket a mindenkori maximális árnál egy leiel olcsóbban hozzák forgalomba. A rendelet megjelenése előtt a Pecica-pécskai kenyérsütők az ottani községhezán erre irásos kötelezettséget vállaltak.

Néhány napig az aradi piacon a Pecica-pécskaiaktól valóban egy leiel olcsóbban lehetett kapni a kenyeret, később azonban megdöbbenéssel vette észre a közönség, hogy a Pecica-pécskaiak a kenyeret az aradiakkal egy áron, sőt az utóbbi időben már az aradi pékeknel drágábban árulják. Az aradi pékek természetesen élénk figyelemmel kísérték az árak alakulását — és arra kérték a piaci biztosoakat, hogy maguk győződjenek meg a Pecica-pécskai kenyér áráról. Amikor ezek valóban megállapították,

hogy a Pecica-pécskaiak a maximális árnál drágábban árulják a kenyeret, jelentést tettek a város vezetőségének.

Riscutia alpolgármester maga elé idézte a Pecica-pécskai kenyérsütőket, akikkel megkezdte a tárgyalásokat. Ezek kijelentették, hogy eredetileg tévesen számoltak és hangsúlyozták, hogy nem tudják a kenyeret a maximális áron alul adni, hanem csak amennyit, mint amennyit az aradi pékek. Erről az alpolgármester előtt írásbeli nyilatkozatot adtak.

A város vezetősége ragaszkodik ahhoz, hogy a Pecica-pécskaiak Aradon csak akkor árussíthassanak, ha olcsóbb kenyeret adnak, mint az aradi pékek. Mivel ezt a Pecica-pécskai kenyérsütők most már nem vállalják, nem engedik majd be őket az aradi piacra és így elintézik ezt a kérdést, amely az utóbbi időben annyi bonyodalmat idézett elő.

Elvi döntést hozott a munkásbiztosító pénztár központja a 6000 leinél magasabb jövedelmű alkalmazottak ügyében

Az egységesített társadalombiztosítási törvény 119. szakaszának 3-ik bekezdése úgy intézkedik, hogy mindazok a havi hater leinél magasabb fizetésű munkások, akik a törvény életbeléptetése idején legalább egy éve tagjai voltak a munkásbiztosítónak, ezentul is kötelező tagjai maradnak. Bár ez az intézkedés kifejezetten csak munkásokra vonatkozik, a társadalombiztosító pénztárak a törvényszakaszt úgy értelmezték, hogy annak hatálya a hasonló kategóriába eső kereskedelmi alkalmazottakra is kiterjed. Ennek a magyarázatnak az alapján a betegsegélyzőpénztárak jejjzőkönyveket vettek fel és bírságot róttak ki több Cluj-kolozsvári kereskedelmi vállalatra és pénzintézetre, a

melyek a kirovás ellen a fellebbezési bizottsághoz fordultak. Fellebbezéseiket azonban nem intézték el kedvezően. Minthogy ilyen bírság-kirovások az egész ország területén előfordultak, a központi pénztár mellett működő fellebbezési bizottság e kérdésben hasonlóképpen kedvezőtlen döntést hozott. A központi betegsegélyzőpénztár viszont most egyöntetű rendszert kíván, 11022—1938. sz. körrendeletében úgy magyarázza a törvény fentebb említett szakaszát, hogy az kifejezetten csak az ipari munkásokra vonatkozik, vagyis a 6000 leien felüli fizetésű kereskedelmi alkalmazottakra már nem.

Cooperativa de Credit a Industrişilor din Arad
Aradi Iparosok Hitelszövetkezete

CONVOCARE

Cooperativa de Credit a Industrişilor din Arad
Arad Işı va ţine

Adunarea generală extraordinară

În Casa Culturală a Căminului Industrişilor, Str. Brătianu 18. În ziua de 10. Iulie 1938. la orele 10 a. m. iar în cazul când membrii nu se vor prezenta în număr cât se cere conform statutelor la capacitate de a decide, în ziua de 17 Iulie 1938. la orele 10 a. m. când se vor lua hotărâri valabile, oricare ar fi numărul membrilor prezenţi.

ORDINEA DE ZI CUPRINDE:

1. Cuvântul de deschidere.
 2. Raportul consiliului de administraţie referitor la modificarea statutelor Cooperativei în conformitate cu dispoziţiunile Legii pentru organizarea Cooperativei din anul 1935.
 3. Modificarea statutelor.
 4. Eventuale propuneri.
- Arad, la 21. Iunie 1938.

Consiliul de administraţie.

MEGHIVÓ

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete

rendkívüli közgyűlését

az Aradi Iparos Otthon Kulturházának nagytermében, Str. Brătianu 18, 1938 július 10-én délelőtt 10 órakor, ha pedig a tagok nem jelennek meg határozatképes számban, 1938 július 17-én délelőtt 10 órakor tartja meg a következő

TARGYSOROZATTAL:

1. Elnöki megnyitó.
 2. Az igazgatóság jelentése a szövetkezeti alapszabályoknak az új szövetkezeti törvény értelmében való módosítása tárgyában.
 3. Az alapszabályok módosítása.
 4. Esetleges indítványok.
- Arad, 1938. június 21-én.

Az igazgatóság.

Az UGIR közgyűlése.

Az UGIR központja ezévi rendes közgyűlést július 1-én tartja meg Bucurestiben. Minden valószínűség szerint ugyanekkor tartják meg az alapszabályok módosítására június 23-ra kitűzött rendkívüli közgyűlést is. Részvénytőkéket emel a Talpa Rt.

Talpa S. A. R. pentru Industria Tăbăcăriei Bucurestii bőripari vállalat, amely a Banca de Scont a României érdekeltségébe tartozik, június 24-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a részvénytőkéket felemelték.

NYILTTÉR.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.)

(A követházi naptárnál két polgár beszélget: Retek Elek és Kapor Manó.)

Retek (felsőhajt): Hát ez rettenetes

Kapor: Igaza van. Míról beszél?

Retek: A baj nem jár egyedül. Mi az, hogy nem egyedül? Az én bajaim direkt kőrmennet rendeznek.

Kapor (részvevően): Hát beszéljen, mi történt?

Retek: Eladóban az áletem a múlt héten végleg bekracholt.

Kapor: Jó, jó az már másodszor megtörtént.

Retek: Holnap árverés lesz nálam.

Kapor: Másokat is ért már ilyen baj.

Retek: Továbbá a háziam két hét múlva költözik a lakásomból.

Kapor: Bár annyi cserelem lenne, ahány ilyen eset előfordul.

Retek: Azonkívül a lányom partija viasszament.

Kapor: Ugyan, hérem, az is egy mindennapi dolog.

Retek: Az ez-ölegény uton-utfélén köbesszel bennimket.

Kapor: Ez így szokott lenni.

Retek: Végül pedig nem az AMEFA lett a futballbajnok.

Kapor (előgylva): Tényleg? Na az rémes! Fogadjá össze résztvevemet.

Csak egyszázalékos közegészségügyi illetékekkel lehet megterhelni a kicsinyben árusító üzleteket

Mint ismeretes a közelmúltban életbeléptetett egészségügyi törvény arra kötelezi az üzlet- és raktártulajdonosokat, hogy a közegészségügyi fejlesztését szolgáló úgynevezett közegészségügyi alap létesítéséhez jövedelmeik arányában hozzájárulnak. A hozzájárulás kulcsát a törvény szabja meg. Cluj-Kolozsváron a közegészségügyi illetékeket az orvosi hivatallal párhuzamosan a pénzügyigazgatóság állapította meg, mely 3 százalékos közegészségügyi illetéket vetett ki a fűszerüzletekre is. Egyik kereskedő a pénzügyigazgatóságnak ezt a határozatát előbb a városi adófellebbezési bizottsághoz és itt törént elutasítása után a törvényszékhez fellebbezte meg.

A szóbanforgó kereskedő közegészségügyi illetékét hét hónapra 30.000 lei bérérték után 3 százalékos alapon 525 leiben állapították meg. A kereskedő ez ellen a városi adófellebbezési bizottságnál próbált jogorvoslattal élni, ahol előadta, hogy az illeték kiróvása helytelen volt, mert a törvény rendelkezése értelmében csak raktárak után lehet kivetni 3 százalékos közegészségügyi illetéket, a fűszerüzletek és vegyeskereskedések után azonban a köztisztviselési illeték csak 1 százalék. Ezt az érvelést a városi adófellebbezési bizottság nem fogadta el, mire a kereskedő a törvényszékhez fellebbezett. A fellebbezést a törvényszék Draguanu tanácsa a napokban tárgyalta és a kivételt megsemmisítette. A törvényszék indoklása szerint a közegészségügyi törvény határozottan kimondja, hogy azok után a raktárhelyiségek után, amelyekben kicsinyben árusítanak, csak 1 százalékos illetéket lehet kivetni. Viszont a törvény 7-ik szakasza értelmében 3 százalékos illetékekkel kell megterhelni a fogyasztás céljaira szolgáló helyiségeket, butorozott szobákat, élelmiszer raktárakat, valamint gyárakat s iparvállalatokat. Minthogy fellebbező nem tartozik ebbe a kategóriába, csak 1 százalékos közegészségügyi illetékekkel lehet megterhelni.

Minthogy valamennyi kicsinybeni eladásai foglalkozó üzlet tulajdonosára 3 százalékos közegészségügyi illetéket vetettek ki, valószínű, hogy az eddigi kiróváásokat tömegesen fogják megfellebbezni.

Magánjogi uton nem ruházhatók át az iparpártolási törvény kedvezményei.

Az 1912. évi iparpártolási törvény alapján valamely vállalatnak adott kedvezmény, mint: vámmentesség, fuvardíjkedvezmény, nem ruházható át a magánjogban megengedett módok egyikén sem és így a kereskedelmi törvénykönyv 198. cikkében megjelölt fúzió útján sem. Ennélfogva a kereskedelmi és ipariügyi minisztérium által a fúzióból származó részvénytársaságnak a kedvezmények átruházásának jóváhagyásáról küldött átirata hatálytalan. (Semmitőszék, 2565—1937. számú döntés).

A biztosítási szerződés hatálya.

A biztosítási szerződésekről szóló törvény 64. és 65. cikke szerint a biztosítási szerződés hatálya, az esetben, ha a biztosítási díjat esedékességgel nem fizetik ki, az esedékességet követő hónap lejártakor nyar felfüggesztést a biztosítási szerződés hatálya. Ha a biztosító bíróság útján nem követeli a biztosítási díj fizetését az esedékességtől számított hat hónapon belül, a biztosítási szerződés a felfüggesztés napjától kezdődőleg veszti érvényét. Ebből következik, hogy a biztosított fél a biztosítónak csak az esedékességtől a biztosítási szerződés felfüggesztéséig, illetőleg megszüntetéséig járó díjakat köteles megfizetni, nem pedig azokat a biztosítási díjakat, amelyek a szerződés megszüntetésétől a díjak elévülési idejének (egy év) lejártáig válnának esedékessé. (Semmitőszék, 99—1938. számú döntés.)

STILSZERU AJANDÉK

Részlet az úccsán:

— Nagy örömet szereztem a bácsikámnak: a születésnapjára egy olyan lázmérőt vettem neki, ami mindössen 38.8-at mutat.

— És ennek a buta ajándéknak örült?

— Na, igen, ő ugyanis egy hypochonder.

Városok csak abban az esetben szedhetnek illetéket, ha megfelelő ellenszolgáltatást adnak

Elvi jelentőségű határozat egy közigazgatási perben

Brasovban, mint annak idején hírül adtuk, a városi tanács nagy költséggel modern úgynevezett export-vágóhidat épített. Minthogy a vágóhid építése óriási összegbe került, a vágóhíd illetményeket ennek arányában felemelték. Hugó Reners, egy brasovi nagy hentesárugyár tulajdonosa, hogy a magas vágóhíd illetékek alól meneküljön a Brasovtól 20 kilométer távolságban lévő Hodlea községben épített magának nagy költséggel hentesárugyárat, abban a meggyőződésben, hogy a Brasovba beszállított hentesárúk így mentesülnek a városi illetékek fizetése alól. A városi tanács azonban ki akart fogni az elmés gyároson s arra kötelezte őt, hogy a város területére szállított hentesárúkat mielőtt eladásra kerülne, szállítsa be a vágóhidra, ahol közegészségügyi illeték címen magas illetékekkel róhatják meg.

Brasov városának ezt a határozatát Reners megfellebbezte a cluj közigazgatási táblához és kérte, hogy a határozatot semmisítsék meg. A tábla most tárgyalta ezt a közigazgatási szem-

pontból rendkívül érdekes ügyet és helyt adva a fellebbezésnek, a városi tanács határozatát megsemmisítette. Az elvi jelentőségű határozat indoklása kimondja, hogy a városok csak abban az esetben szedhetnek illetéket, ha azért valami ellenszolgáltatást is adnak. Jelen esetben a fellebbező nem kap semmi ellenszolgáltatást, nem veszi igénybe a vágóhidat, nem használja annak berendezését. A körülmény pedig, hogy a város a hentesárúkat közegészségügyi szempontból felülvizsgáltatja, nem vonhatja maga után semmilyen illeték felszámítását, mert közegészségügyi szempontból a városnak díjtalanul kötelessége a fogyasztás alá kerülő élelmiszereket felülvizsgálni.

BUNDÁK, SZÖRMEÁRUK

molykár elleni megóvását felelősség mellett, jutányos áron vállalja ANTALFFY SZÜCS a színház hátsó bejáratával szemben. Színes és fekete rókák feltűnő olcsó áron.

Kalkulációs tanfolyamokat rendez az Oradea-nagyváradai építőiparosok szövetsége

Csodálatos az emberi közöny a mindennapi élet problémáival szemben. Az ember idejét nem használja ki kellően és megfelelően, mert sok olyan dologgal törődik, ami reánézve közömbös s hasznát nem hozza. Miért nem törődik olyan problémákkal, melyek ránézve létkérdést jelentenek, mint például a kalkuláció. Miért nem foglalkozik iparos társadalmunk többsége ezzel az egyik legfontosabb problémával és igyekezik magára nézve hasznosítani ezt a fontos kérdést.

Az Oradea-nagyváradai Építőiparosok Szövetsége szakmák szerint bevezeti a kalkulációs tanfolyamát, mely hivatva lesz ezt a hiányt pótolni. Rávezeti minden iparostársunkat arra, hogy csak kalkulációval hozhatja egyensúlyba saját kis államának költségvetését.

Egy amerikai hirdetésből olvastuk nagyon rég, hogy az éléskamrát lakattal védjük s egérfogóval, a boroshordó csapja alá edényt teszünk; ha vásárolunk, ügyelünk a helyes mértékre s ha esik az eső, ernyőt nyitunk stb.

De miért nem védjük meg pénzes fiókunkat?

Erre is kell vigyáznunk, hová s milyen célra sétál ki minden leírunk belőle. Fogjunk fölön minden kis tételt s írjuk be egy kis noteszba, amit zsebünkben a szívünk felett hordunk. Nem kívánunk külön hivatalt adni iparostársainknak ezzel a kis munkával, de lássák be végre, hogy nem csak a dolgozó szerszámaival nyeri nyeri meg az élet csatáját, hanem ceruzával a kezében, a helyes és jó kalkulációval.

Nem tudunk elképzelni bármilyen jó iparos szakembert, egy kis kereskedelmi képesség nélkül mint ahogy tisztán kereskedelmi tudással rendelkező iparost, kinek kezéből kiesik a számszám. Tehát egyik vagy másik képesség hiányával nem boldogul ma a kisiparos, csak mindkettővel együtt.

A munkánk jogán nem csak költségeket kell tudnunk kihozni, hanem becsületes megérdemelt hasznát is, sőt fölösleget is, amivel magunk és családunk jövőjét biztosíthatjuk.

A részletek utáni számla bélyegzése

Egyes pénzügyigazgatóságok tisztviselői, a részletügyekkel kapcsolatban egyes részletek fizetése alkalmával a számla bélyegeken kívül, külön nyugtabélyegeket is követeltek, amely esetben a bélyegilletéket tulajdonképpen többszörösen kellett az érdekelteknek leróniuk. Fellebbezés folytán több ilyen ügy került a központi bélyegügyi bizottság elé, amely legutóbbi ülésén úgy döntött, hogy az illeték a számla bruttó összege után fizetendő és a részletfizetések alkalmával külön nyugtabélyeg nem kötelező. A határozatot a pénzügyminisztérium közli a pénzügyigazgatóságokkal. Itt említjük meg, hogy a légiügyi alap központi pénztárának rendelkezése szerint, azok az üzleti jegyzékek, értesítések és meghitelező levelek, amelyekkel kapcsolatban bélyegzett nyugtát vagy számlát bocsátanak ki, nem esnek aviatikai bélyegilleték alá.

Bélyegzők,

ipari stancák, vésése, préselési munkák: CSAKY VESNÖK Str. Bratianu 9.

Emelkedett a nyersvas-termelés

A világ nyersvastermelése, mint megállapították, 1937-ben 98.2 millió tonnára emelkedett az előző esztendőben elért 87.7 millió tonnás termelési eredménnyel szemben. Az idei első hónapokról készült kimutatások szerint a nyersvas világtermelés 1938-ban csökkenő irányzatot vett, amennyiben csak 12.3 millió tonnát képvisel. A termelő országok között első helyen az Egyesült Államok áll, sorrendben pedig Németország, a Szovjetszövetség, Anglia és Franciaország áll. Az elmúlt évben Ausztria 384.000 tonnát, Magyarország 354.000 tonnát, Románia pedig 126.000 tonna nyersvasat termelt. Egyébként a nyersvas ára emelkedőben van. Míg 1936-ban Németországban egy tonna nyersvas ára 41 márka volt, addig ma 78 márkába kerül a nyersvas tonnája. Ez az emelkedő irányzat világszerte érvényesül.

GAZDASÁGI BLOKK AZ IPAR ÉS KERESKEDELEM ROMANIZÁLÁSÁRA.

Az Oravița-oravica városához a krassómezei gazdasági élet vezetői értekezletet tartottak. Az értekezlet során gazdasági blokk létesítését határozták el, azzal a feladattal, hogy a megyei ipar és kereskedelem romanizálását elősegítse.

Transilvania céggel új posztógyári részvénytársaságot alapított Sibiu-Szebenben a Gromen és Herbert részvénytársaság egyik volt fő részvényese

A sibiui Gromen & Herbert S. A. posztógyári részvénytársaságból, amelynek részvénytőkéje 51 millió lei, még a múlt évben kivált egyik fő részvényese, id. Hans Gromen, aki, amint most értesültünk, új posztógyári részvénytársaságot alapított Sibiu-ban Fabrica de Postave Transilvania Ioan Gromen Fil S. A. néven.

A Transilvania posztógyár részvénytőkéje 10 millió lei, amely 1000 darab 10.000 lei névértékű részvényből áll. A részvénytársaság igazgatóságában helyet foglalnak id. Gromen János és fiai: ffj. Hans Gromen, Wilhelm Gromen és Heinrich Gromen. Információink szerint, a Transilvania posztógyár átveszi a Gromen & Herbert posztógyár összes fióküzleteit, amelyeket a Gromen és Herbert posztógyár lát el áruval mindaddig, amíg a Transilvania gyártelepei Sibiu-ban felépülnek.

Hír szerint, a Transilvania Sibiu-ban épülő üzemen kívül Csnádién is állít fel gyártelepet.

Hét év alatt hárommilliárd 200 millió lei folyt be az aviatikai bélyegekből.

A légügyi minisztérium kimutatása szerint, az aviatikai bélyegilletékből 1931. április 9-től 1938. március 31-ig 3 milliárd 195 millió 516 ezer 785 lei volt a bevétel. Ebből az összegből 93.995.519 leit fordítottak bélyeggyártási és adminisztrációs költségekre. Az összeg többi részét repülőgépek, repülőmotorok beszerzésére, karbantartására és a kereskedelmi repülés fejlesztésére fordították.

AMERIKAI SZABADALMAK.

A Scientific American legújabb száma igen érdekes kimutatást közöl az új amerikai találmányokról. Csodálatos, hogy mi mindenre nem gondolnak az emberek. Az egyik találmány például lehetővé teszi, hogy a strandokon akárki a közönség jelenlétében levélközhosszú anélkül, hogy a kíváncsiskodó tekintetek a legkevésbé is zavarnák. Van egy készülék, amely minden orvosi, sebészeti beavatkozás nélkül megszünteti a kettős tokát. Egy alumíniumból készült felszerelés alvás közben a szájat állandóan csukva tartja és így megakadályozza a hortyogást. Van egy készülék, amelyet az ágy fejére kell felszerelni és ez, ha váratlanul vihar tör ki, anélkül, hogy bárkinek fel kellene kelnie az ágyból, a nyitva hagyott ablakot becsukja. Van egy készülék, amellyel — a felfaláló állítása szerint — bármikor, bárhol esőt lehet csinálni. A találmányt még nem próbálták ki. A felfalálónak nem volt pénze.

ADÓS, FIZESS!

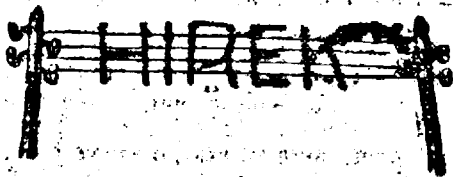
(Igaz novella).

Írta: BABAY JÓZSEF.

Volt idő, amikor lázadoztam ellene, ma bölcs nyugalommal fogadok minden ügyvédi felszólítást, hitelezőim, már az ucca tulsó végérei igencsak mosolyát, a figyelmeztető telefonokat, mert rég rájöttem a tétel igazságára: előbb-utóbb, de mindent meg kell fizetni. Nosztrofikáltam, megnyugodtam benne, nincs olyan ügyvédi felszólítólevél, amire ne válaszolnék.

Minden természetesen nem jelenti azt, hogy én csak adós vagyok. Távolról sem. Ennekem is van ugyanevezett künnlevőségem. De senkinek sem küldök ügyvédi felszólítást. E rendkívüli idők babonássá tettek — nem szeretem ha átkoznak. Bocsnat, hogy bevállalom lelki eltévelyedésem, hiszek az átok hatásában.

Sohsem felejttem el például Pöröly Bernátka esetét Szives Lujzikával. Pöröly Bernátka kislány volt a Veréb uccában, a városka vége ott vásárolgatott nála. Agglegény volt Bernát, illatos, ápolt, csipeccskéket képező agglegény, mivel a termete kicsi volt és lábcsakái, mondják, kilencéves korban „szétrájkba léptek...” Nem nőttek tovább. Mindennek külső tulajdonságok természetesen nem zavarják abban, hogy az agglegény régiekből is, de ne kiáltozza fel Szives Lujzika felsőket füléhez a szerelmi vallomások. Boldog két esztendő telttőltek

AZ IPAROS

Megjelentik minden második pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redactia si administratia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration:
Hirdetések négyzetcentimétere 6 lei. Éves köteteknél árengedmény.
Arad, Caminul Industriilor — Iparos Otthon.
Strada Brătianu 18.

— GYOMORFÁJÁS, székrekedés, felfúvódás, bélrenyheségnél teljes gyógyulást nyújt a SOLVO pirula. Egy doboz ára 20 lei. FOLDES gyógyszerár, Arad.

— NYILVANOS SZÓRAKOZÓ HELYEKEN CSAK OLYAN ZENÉSZEK JÁTSZHATNAK, AKIK SZINDIKATUSI TAGOK. A rendőrség ezúton hívja fel a nyilvános szórakozó-helyiségekben játszó zenészeket, hogy abban az esetben, ha még nem lennének a hivatalos zenészek valamelyik szindikátus tagjai, 10 napon belül iratkozzanak be. A jelzett határidő eltelté után a rendőrség ellenőrizni fogja, eleget tettek-e a felhívásnak és ha valamelyik szórakozó helyen olyan zenészt találunk, aki nem szindikátusi tag, az alkalmazó tulajdonost is szigorúan megbüntetik.

BIZTONSÁGBAN.

Móricza újságot olvas, egyszerre csak megáll és megkérdi az apjától:

— Tata, magyarul meg nekem, má az az egyke?

— Egyke, fiam, — magyarul a tata, — hogy egy családban csak egy gyerek legyen.

— Csak, — vonja a vállát Móricza — akkor az engem nem érdekel, én már itt vagyok.

SZIGORU ADÓS.

Felvágó Elemér villanyszerelő levelet kap egyik hitelezőjétől, amelyben az szigorú hangon felszólítja, hogy fizessen. Elmegy hozzá és így szól:

— Nézze, kérem, én három osztályba sorostam a hitelezőimet.

— Espedig?

— Az első osztályba azok tartoznak, akiknek minden körülmények közt fizetni fogok. A második osztályba azok tartoznak, akiknek esetleg fizetek és a harmadik osztályba azok, akiknek semmi körülmények közt sem fogok fizetni.

— Na és?

— Na és ha maga így ilyen levelet ír nekem, szó nélkül dőtszem a második osztályból a harmadikba.

— Új vezetőség a kereskedelmi és iparkamara élén. A nemzetgazdasági minisztérium előterjesztésére az ország kereskedelmi és iparkamaráinak élére új átmeneti bizottságokat neveztek ki. Az aradi kamara tisztagi átmeneti bizottságát is feloszlatták és a következő összetételű új, öttagú vezetőséget neveztek ki: Mateescu Stefan, Domán Sándor, Iercan Nerva, Rafiroiu Remus és Tamasdan Vasile. Mateescu Stefan villanygyári vezérigazgató nem tartózkodott Aradon, azonban értesítették a kinevezésről úgy, hogy kedd délelőtt már megérkezett s így az új átmeneti bizottság Rafiroiu Remus kivételével, letette az esküt, amit Seracu Adrian törvényszéki tanácselnök vett ki az új vezetőség tagjaitól. Rafiroiu Remus, aki ezúttal nem jelenhetett meg az esküételnél, ezirányú kötelezettségének későbbi időpontban tesz eleget.

Két és fél lei a kőolaj hivatalosan megállapított alapára. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium az egész ország területére szóló érvénnyel a következő petróleum árakat állapította meg: az alapár 2.50, Prahova megyében a kicsibeni eladási árat 2.50 ben állapította meg a minisztérium, a szomszédos Ramnicul Sarata, Buzau, Braila, Ialomita, Ilfov, Dambovitza és Teleorman megyékben 3 lei. Hotin, Soroca és Balti megyékben pedig 4.50-ot maximálták a petróleum árat.

Fellendült a bőripar. A romániai bőripar az utolsó hónapok alatt örvendtes konjunktúrát élvez. A nagy megrendelések, a behozatal hiánya, valamint a belföldi piac nagyobb szükséglete folytán a készárúk készletek nagyrésztben kifogtak. Egyes cikkekben határozott áruhiány mutatkozik. Az árak emelkedtek és a szakma további áremelkedésekkel számol.

KILENC SZÁZ MILLIÓ LEI BRUTTÓ NYERÉSEGE VOLT AZ ELMULT ÉVBEN A RESITÁNAK. A Resita üzemek múlt évi mérlegét most tette közzé az igazgatóság. A mérleg 825 millió lei alaptőke, valamint 1.785 millió lei különböző tartalékok mellett az elmúlt évről 115 millió lei tiszta nyereséget tüntet ki. A Resita bruttó nyeresége 904 millió lei volt. Ebből általános költségekre 70 millió leit, kamatokra 102 millió leit, adókra 276 millió leit, szociális célokra 88 millió leit, a kettős követelések alapjának dotálására 50 millió leit, amortizációkra 150 millió leit és az állampapírok árfolyamkülönbségeinek megtérítésére 54 millió leit fordított a vállalat.

BIZONYITEK.

A kővéházban nagy feltűnést keltett, hogy Ravasa Béla cipészmester, aki közismerten kisjövendelmű ember volt, egyik nap elegáns új ruhában jelent meg.

— Szép ruhád van — jegyezte meg valaki.
— Azt elhiszem — mosolygott büszkén Ravasa.
— Mennyibe került?
— Hétezer leibe.
— Nana, egy kicsit nagyzolna.
— Nem hiszed, hogy amnyiba került? Itt van az ügyvédi felszólítás.

Nem tudok, nem tudok tenéklüled élni.

Nem tudok az égő két szemembe nézni...

Egyszerre irtózatossá fajdalmat keltette el. A Gelencsér gyerekek az ucca tulsó oldalán verébekre vadásztak. Csuszival. Veszekedett gyilok ez a gumis vadász-szerszám. Kijött a kismadár életet, egyetlen találat. Ebből következik, hogy a szemvilágot is ki tudja oltani, ha talál. A kisebbik Gelencsér-gyerek csuszilja célt tévesztett a mégis talált, egyenesen Bernát balszemébe repült.

Szives Lujzika átka beteljesült, Pöröly Bernát Veréb-uccai fűszeres ur törött lábbal járta a fél szemével vigyázta ezután az illatdus életet...

Igy az éremnek két oldala van. Bernát a törött láb miatt „untauglich” lett, idehaza viharozta át az életet. Kicsuszított szeme helyén füvegyszemet viselt, amellyel csodálkát tudott mivelní. Vidéken rendszerint a gyerekeket futtatják a boltba. Bernát „ha a „város” belsejében járt, s meglátta, hogy egy süldőklő befordul mondjuk Politzer Náthán boltjába, várt... Mikor a gyerek kijött így szólt:

— Ha eszentul cukorért, vagy petrol-olajért, avagy fahéjért küldenek, fuss — az én híres boltomba. A Veréb-uccába. Csodát mivelék a szememmel.

Ha a gyereket valóban odavitté kíváncsisága, Bernát így szólt:

— Ime a jutalom. Nézz ide. En vagyok a csodafűszeres, aki kunosajtjal előt kiemeli a szemet. Egy... kettő... három...

el a fűszeresbolt gyömbér, székfűszeg, Szentjános kenyér és őregszőlő-lhatu falai között, s ezalatt az idő alatt Szives Lujzika nem szivesen ugyan, de teljesen megriketült... Rosszul szolgált ki. Pöröly Bernát határozott és elvált Lujzikától.

A sükettség mög nem akadályozza a nyelv aszszony-forgását. Lujzika a költőzködés napján — nagycsütörtökön, amikor a bolt tele volt vevővel — fellépett az uccai grádicára, vékony csipőire tette a kimosott kezét és így szólt a süketeket jellegzetes hangerősségével:

— Unnep másnapján törjön ki a ballábad, Bernát, te gazember! A legközelebbi kettősünnepen pedig vesztet el a jobbszemed világát.

Egy szót se szólt többet, felkapaszkodott Dombi felfővas-fuvaros ur mellé a bakra: butorálval együtt hazakocsizott a szülői házba.

Bernát húsvét másnapján borozni ment át az Atád szimpillája alatt hunyorító kis fahuba, Bodo-vicára. Elvezén boldog szabadságát, bérugott. Hazafelé, a tavaszeli éj sötétjében a megszokott ut helyett kitévedt a téglagyár telepére. Belezuhant egy homokgödörbe s kitérte a lábát. Pontosan azt, amilyeket Lujzika erre kijelölt...

Sánta lett.

Sánta ma is.

Pünkösöd másnapján nem merté elmenni a házat. Ott könyökölt az uccai ablakban. Borozgatott és sorra vette a régi nótákat. Amikor ott tartott, hogy:

= Közigazgatási uton nem lehet adóelengedést kérni. A pénzügyminisztérium legújabb rendelete értelmében mindaddig nem kérhető adóelengedés közigazgatási uton, amíg a kérvényező az összes törvényes utakat, felebezést, semmisségi panaszt nem vette igénybe. Ha a bíróságok előtt az adókvótés jogerőssé vált, akkor kérhető indokolt esetekben az adónak közigazgatási uton való mérséklése.

= Fizetési kedvezmények az adómentességet élvező házak tulajdonosai számára. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy az adómentes házak tulajdonosai, akik a nemzetvédelmi adót fizetik, ezen adó fizetésénél ugyanazon kedvezményekkel bírnak, mint a többi egyenes adónál. Aki a negyedév első felében kifizeti a negyedévi adót, öt százalékos elengedést, aki pedig június 30-ig az egész adót kifizeti, hét százalékos adóelengedést kap.

= A hatóságok részére történő gabona-szállítások illetékkötelesek. Az aradi kereskedelmi és iparkamara ezúton hozza az érdekeltek tudomására, hogy az 55161/1938 számú pénzügyminiszteri rendelet értelmében a gabonaneműk értékesítéséről szóló törvényben megállapított proporcionális adó-mentesség nem vonatkozik a hatóságok részére történő gabona-szállításokra, hanem csupán a magánosok közötti forgalomra, így tehát a hatóságoknak szállított gabonaneműk után le kell róni bélyegtörvény 15. szakaszának 3. paragrafusában megállapított 1.40 %-os proporcionális adót.

= ARDEAL-ERDELYBEN NINCS GYAPJUVÉVŐ. A földművelésügyi minisztérium megállapította a gyapju minimális árát és annak felvásárlásával a Cecopovát és az Uniunea-Sindicalilor Agricultorilor bízta meg. Ezeknek a felvásárló központoknak szervei Ardeal-Erdélyben egyáltalában nem jelentkeznek és az Ardeal-erdélyi gyapjatermelő vásárló nélkül áll. Így azután előállt az a helyzet, hogy a falvakban ügynökök jelentek meg, akik 50-60 százalékkal kevesebbet ajánlanak fel, mint a maximális ár.

= A nemzetgazdasági miniszter Ardeal-Erdélyben. Mitita Constantinescu nemzetgazdasági miniszter, a Banca Nationala kormányzója Ardeal-Erdély ipari vidékeire utazott ellenőrző körutára. A nemzetgazdasági miniszter néhány nap múlva tér vissza a fővárosba.

BUTA TANACS.

Borközi István az ismert kefekötőmester gyakran fellépett a dalegyletben, emellett hangszólai gyakran igénybe voltak véve, tehát kimelés céljából gyakran öntözte azokat, — főként borral.

Egyik este Borközi ugyancsak borközi állapotban tartott hazafel. Lassan, de bizonytalanul lépkedett, míg végre megtörtént a baj: elvesztette egyensúlyát és elvágódott a földön.

Egyik járőrként odagrott hozzá, nagynehezen talpraállította, majd szemrehányóan azt mondta:

— Nem kellett volna inni.

— Ugyan — legyintett dühösen Borközi, — nem kellett volna menni!

Es kiemelte az üvegszemet, feldobta, nevetett, elkapta a visszatette....

Lehettünk vagy negyvenen gyerekek a kisvárosi béke-bőség boldog idejében valamennyien a csoda Bernát bácsihoz futottunk gyertyáért, mezeoláért, táblaokajért és általában mindenért.

Egy alkalommal elcsipett Politzer bácsi, amikor hazafelé cipeltem a süvegcsukrot, kötelezettségben.

— Jhózi te, mondta csendes szemrehányással — mért hordod a cukor attól a Bhernáttól, amikor az én boltom szolgál nektek már azóta, hogy Ghensbe meghalt a királyné?

— Mert maga nem tudja kivenni a szemit! — feleltem s így került ki a tény, hogy Bernát „tisztességtelen versenybe” keverte magát....

No de eltértem kissé attól, amiről beszélgetni akartam. Illetve nem nagyon. Hiszen abból indulunk ki, hogy mindent meg kell tizetni. Bernát az élettel fizettette vissza testi fogyatkozásait — meggazdagodott....

Mert semmit sem adnak ingyen

Most, hogy enyhe s édestűző napon fűdeltik a világot, kísértáram a Rózsadomb-eleji kis kápolnához. Boldogult Schmidt ur emeltette Mágnás Elza lelki üdvéért. Itt, a domboldalon elterítettem a magammal cipelt pokrócot s a kispárnámat — pihegnek. Nézem a pesti oldal panorámáját.

Vasárnap mellém telepedet tegy kacskabajusz, élénk szemű öreg Pindótt. Pé akartam szüneti

= Anglia nagy mennyiségben keresi a román árukat. Az aradi kereskedelmi és iparkamara hivatalosan közli, hogy a Nemzeti Kivitel Intézetnek a kamarák szövetségéhez küldött értesítése szerint Anglia nagy mennyiségben óhajt Romániából bevásárolni gabonaneműket, főzélékféléket, magvakat, olajpogácsát, répát és tengeri-seprűt, melaszt, valamint 5.10 és 25 kgr.-os konzerveket, tézstaneműket 20 és 45 kgr.-os légmentesen elzárt ládákban, főzélék-konzerveket és dobozokban elkészített élelmiszereket. Aki e kiviteli lehetőségek után érdeklőnek, forduljanak az aradi kereskedelmi és iparkamarához, mely közelebbi tájékoztatással for szolgálni.

= Régi vámbírságok kedvezményes kifizetése. A vámvézerigazgatóság elhatározta, hogy kedvezményt biztosít az 1934 március 31. előttről származó vámbírságok fizetésére. A kedvezmény minden olyan kihágásra vonatkozik, amelyet ezen időpontig követtek el, ha a kihágás, vagy a bírság kiróvása később történt is meg. A tartozás vámmilleték részének kifizetése a következőképpen történhetik meg: 20 százalékos készpénzben, 30 százalékos adóbonnal, vagy 3 százalékos konszolidációs papírral, a különbözetet pedig, ha a kihágás 1932 január 1-ig történt, elengedik. Ha ezután elkövetett kihágásról van szó, az illeték-tartozás 20 százalékos erejéig készpénzben, 80 százalékos pedig az említett papirokkal fizethető s a címleteket minden esetben névértékben számítják. A büntetés-rés kifizetésénél 10 százalékos erejéig készpénz, 20 százalékos járadékpapir fizetendő, a különbözetet elengedik. Ezt a kedvezményt október elsejéig alkalmazzák s ezután ismét csak teljes összegben, készpénzzel egyenlíthetők ki ezek a tartozások, amelyeknek összege az egész ország területén sok millió leit tesz ki

= Új cégek és cégváltozások. Societatea Comercială Anonimă a Agricultorilor (Mezőgazdák Kereskedelmi Rt.) cégnél a törvényszék bejegyezte, hogy Oradean és Clujon fiókot állított fel. — Färber Lajos Rt. aradi cégnél a törvényszék bejegyezte özv. Halász Dezsőné igazgatósági tagságát és cégjegyzői jogosultságát. — Industria Oxigenului S. A. aradi cégnél Brutus Păcuraru, Vasile Hosu és dr. Petre Ciumpilă igazgatósági tagságát és cégjegyzői jogosultságát a törvényszék bejegyezte. — Industria Lemnului din Păncota Soc. Anon. faipari cégnél az aradi törvényszék bejegyezte Ludwig Oszkár igazgatósági tagságát és cégjegyzői jogosultságát.

HATHATÓS PROPAGANDA.

Főtisztelendő ur egy kulturális ünnepélyen gyönyörű előadást tart az alkohol ellen. Nagyhatsú beszédét a következő szavakkal fejezi be:

„... és higgyétek el, kedves hűveim, sohasem lesz boldog az az ország, ahol pálinkát árulnak”.

A gyér taps között egyszer csak megszólal egy atyafi:

— Azonán igaz, bárcsak ingyen osztogatnák!...

magam is. Nem volt gyújtóm. Kértem az öregőt.

— Mondja csak tisztelt ur, az ott a Bazilika? Mikor építették? Ki építette, kizsentelte fel? Aztán a Tisza István uccát mért keresztelték éppen Tisza István uccájának? Igaz, hogy Pest rőtten-tően homokos talajra épült? Mondják, egy föld-rengés és kész....

Eleinte türelemmel adogattam a választ. Az öreg nem fogott ki a kérdezősködésből.

— Osztan mongya csak, ki a fenye fizette meg a Margit-hid átalakítását? Adóbul törlesztik. Igaz, hogy Nyulak-szigetének hívták a Margitszigetet? Ki irtotta ki a tapsifüleseket? Hát arra felele, hogy igen szégyellik azt a nagy tornyot ott e. (az OTI-ház „felhőkarcolójára” mutatott), mert hogy amolyan se torony, se ház? Lesz háború? Ki volt az a Lionardo Dodó Vince, akit a szobafestő lakóm emleget, hogy igen nagy festő és mázó volt valami Nfkkal Angellával együtt?

Mulattam. De később farszított Irgalmatlan mély kútból tört fel kíváncsisága gejzirje. Ideges lettem. Rászóltam.

— Ne haragudjék kérem, feleltem legalább kibeneven kérdésére. Pihenni jöttem ide, a csendbe. Hagyjon engem békén.

Az öreg felugrott. Kacsabajusza remegett. Példátlan méltatlankodással szólt:

— Micsoda? Adtam kegyednek egy szál gyújtót, vagy nem adtam?

Ime, a törvény.

= HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK LEKÖZLÉS A SAJTÓBAN. Az időszakai sajtótermékek és közelmek ellenőrzéséről szóló törvény végrehajtás utasításának 41. és 42. szakaszai értelmében Nemzeti Sajtó és Propaganda Vezérigazgatóság ezúton ezúton közli az összes állami vállalatok, valamint azokkal az intézményekkel, amelyek állammal függő, vagy ellenőrzési viszonyban vannak, ugyancsak a megyei és a községi intézményekkel, valamint azokkal az intézményekkel, amelyek ezek ellenőrzése alatt állanak, továbbá azokkal a részvénytársaságokkal, amelyek igazgatóságába kormánybiztos foglal helyet, ezenkívül a vegyes igazgatóságú, valamint az autonóm társaságokkal, hogy ezentul minden olyan hirdetőmenny, vagy közlemény, amelyeket a lapokban kívánnak megjeleníteni, szétosztás céljából be kell küldeniök a fennnevezett intézmény igazgatóságához, miután csak ez van jogosítva a hirdetőmennyek elhelyezésére. Nemzeti Sajtó és Propaganda Vezérigazgatóság egyébként megtiltja a lapoknak, hogy minden ilyen természetű közleményt, vagy hirdetőmennyt ennek központi sajtószolgáltatásnak a megkerülésével el fogadjanak.

= Az utéptési és javítási hitel folyósítása. A 2055-ös számú Monitorul Oficialban közzétett rendelettel a közmunka- és közlekedésügyi minisztérium számára engedélyezett 800 millió rendkívüli hitel keretében a pénzügyminisztérium a következő felosztás szerint folyósítja a utjavításra és építésre szolgáló hitel tételeit: júniusban 60 millió, júliusban 70 millió, augusztusban 80 millió, szeptember, október és novemberben 100—100 millió, decemberben 70 millió, januárban 40 millió, februárban 50 millió, márciusban 60 és áprilisban 70 millió lei.

= Prém-börök kompenzációs kivitele. Megírta a Hírlap, hogy a nemzetgazdasági minisztérium engedélyezte a prém-börök kompenzációs kivitelét. A vonatkozó minisztertanácsi jegyzőkönyv most jelent meg a Monitorul Oficial 13. számában.

= A központi gazdasági tanács tagjai. A felső rendeltörvényt irt alá, amelynek egyetlen szakasza a központi gazdasági tanács szervezéséről intézkedő törvényt módosítja olyan tekintetben, hogy a tanács hivatalból kijelölt tagjai a következők: a nemzetgazdasági, földművelésügyi- és közlekedésügyi, légügyi- és tengerészeti, munka és közegészségügyi miniszterek, valamint a pénzügyminiszter.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, cu cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámkokig esedékesek:

Cotizațiunile sunt scadente după următorul membru decedat:

In Grupa I. Csoportban: Nicolae Bota M. lős 959, v. l.-özv. Tanasie Biró Tamásné 960, l.-özv. Iosif Szokop Józsefné 961, Gavril Szabó Gábor 962, v. l.-özv. Ladislau Goldmann Lászlóné 963.

In Grupa II. Csoportban: s. l. Carol Henk Károlyné 1031, s. l. Iosif Gábor Józsefné 1032.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutoare de Inmormântare a Industriștilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile lor, să achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statutele constituite de membri respira automatic, adică dacă membru decedază între timp, nu se poate acorda ajutor.

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport tagjainak 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági tagjuk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közbe elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink esedékes:

In Grupa „A” Csoportban: 1055 Szuppi Lajosné, 1056 Klein Dávid, 1057 Özv. Ruppert Gáborné.

In Grupa „B” Csoportban: 1026 Özv. Brunszay Lajosné, 1027 Özv. Konulpsan Stefánia, 1028 Klein Dávid.